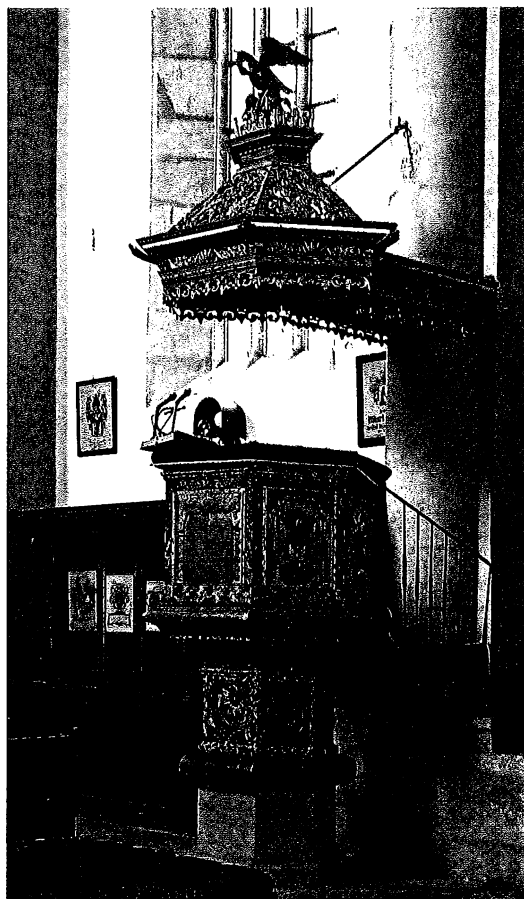

IGEHIRDETO

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

A Farkas utcai református templom szószéke
restaurálás után

Tizennyolcadik évfolyam
2007. február

2

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (29.) A profetikus igehirdetés – inspiráció.	
4.7. A keresztyén családi életre	75
4.8. A keresztfelvételére	77

Vasárnapi prédikációk

Bustya Dezső: Az életünk: rendeltetés. János 15,16.....	79
Hegy István: Ne félj te kicsiny nyáji... Lukács 12,32	81
Visky János: Krisztus bélyegei. Galata 6,17b.....	83

Prédikációk böjtfő vasárnapjára

Gudor András: Jónás az engedelmesség útján. Jónás 3,3a.....	87
Juhász Ábel: A böjt titka. Máté 6,16–18	89
Böjti tanácsok gyülekezeteink számára (Fodorné Nagy Sarolta)	91

Prédikáció úrvacsóraosztáskor

Dr. Victor János: Az átok árnyékában. 1Korinthus 11,24	94
--	----

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Kegyelem (2.)	96
Mi a kegyelem?	96
Krisztus érdeme	96

Alkalmi prédikációk

Gyülekezeti bibliaóra:

Molnár Miklós: Isten munkája a család életében.	
„Utad van számtalan sok, Uram, és eszközöd.” 1Mózes 42,7	98
Önismeret a családban. 1Mózes 42,8	99
„Egyszerűvé formálj” 1Mózes 43,2	100
Emberfaragó Isten. 1Mózes 43,14.....	101

Esketési igehirdetés:

Ladányi Péter Sándor: „Aranyábécé” Példabeszédek 31,10.30.....	103
--	-----

Temetési igehirdetés:

Csűry István: Ahova te még, oda megyek... Ruth 1,16–17.....	105
---	-----

Igehirdetés lelkesítő értekezleten:

Varga Károly: Nekem mit kell helyére tennem?! 2Krónika 5,6–7	107
--	-----

Tanulmány a restaurálásról

Mihály Ferenc: A Farkas utcai református templom szószékkoronájáról és annak restaurálásáról.....	109
--	-----

A cím- és hátlapon a kolozsvári Farkas utcai templom szószéke a felújítás előtt és után.
Fényképezte László Miklós.

Tanulmány

Boross Géza
Budapest

A profetikus igehirdetés (29.)

A profetikus igehirdetés – inspiráció

4.7. A keresztyén családi életre

A profetikus igehirdetés egyik időszerű feladata ma az ige hallgatóinak inspirálása a keresztyén családi élet folytatására.

Ezt az inspirációt égetően sürgeti a családi élet sokat emlegetett fájdalmas válsága posztmodern társadalmunkban is. A magyar református profetikus igehirdetés már a huszadik század harmincas éveiben drámai erővel figyelmeztetett a család „romlására” Szabó Imre budapesti esperes 1935-ben a Református Élet ankétján *A család romlása a városban* címmel tartott megrázó erejű, ébresztő előadást (vö.: *Nyitott ajtó*, Bp. 1937, 59 sk.). A romlás szimptomái között első helyen említi a könnyelmű válaszokat. Második helyen az úgynevezett törvénytelen gyermekek számának szaporodását. Harmadik helyen a nemi betegségek terjedését, s ennek okát, a prostitúciót. „Budapesten – úgy mond – a prostitúció lehetetlenné teszi az esti órákban egyik-másik utcában a biztonságos közlekedést.”

A másik nagyhatású magyar református profetikus igehirdető az elidegenítés módszerével él. 1936. február 16-i rádiós prédikációjában, melynek ezt a címet adta: „Egy család Krisztus után 30-ban” (*Égő csipkebokor*, 69.) Heródes Antipás, Heródiás és Salome alakjával mutatja be, milyen a családját romlásba vivő apa, feleség és gyermek. Majd így fejezi be igehirdetését: „A Krisztus utáni harmincadik esztendőből menjünk a magunk családi otthonába. Hadd kérdezzem meg, ki vagy te, édesapa? Mit látnak a gyermekeid rajtad? Anya? Mit adsz a tieidnek? Gyermekek? Nem hallod-é, a hajnali ének zendül. Jézus megáll a családok küszöbén. Ő az élet Ura, apák, anyák és gyermekek, boruljunk le előtte.” A családi élet krízisére figyelmeztet dr. Joó Sándor is *A Biblia a családban* című, az 5Móz 6,4–9 alapján 1956. szeptember 30-án mondott pasaréti prédikációjában. Íme egy részlet az igehirdetésből: „Az első bűnnel együtt a családi élet szférájába is beköltözött a khaosz, a bomlás, a fölbomlasztása annak, amit az Isten egybeszerkesztett. Ezt lehet jólneveltséggel palástolni, vagy társadalmi szokásokkal legitimálni – csak egyet nem lehet: emberi erővel kiirtani. Minden családi életben ott működik a bűn bomlasztó ereje, a káosz hatása, vagy lappangva, vagy vulkánikus kitérésekben, egyszerűen a bűnnel fertőzött emberi természetünkből kifolyóan és nem a körülményeink hatása alatt. Az életkörülmények legfeljebb csak kedveznek a bennünk levő bűnnek. És itt nem segít a jó tanács, nem használ a törvény, még a legjobb szándék se. Óh de sokszor éreztem már ezt a tehetetlenséget, amikor valaki földült családi élete fájdalmán keseregve kereste a kiutat, vagy amikor kétségbeesett szülők tehetetlenül tördelték kezeiket a gyermekeik miatt... Egy Valaki van a világon, aki tud segíteni, Jézus Krisztus...” (*Ne félj, csak higgy*, Bp. 1998, 127) – Íme, ezért olyan égetően sürgető szövszékeinkről a keresztyén családi életvitel profetikus inspirálása.

Dehát végül is, a döntő kérdés, miben különbözik a keresztyén családi élet a nemkeresztyén család életétől? Íme, a következőkben:

4.7.1. A házassági eskü naponkénti megtartásában, elválás helyett a naponkénti megbocsátás gyakorlásában. Keresztyén felfogás szerint a házasság egy férfi és egy nő egész életre szóló (holtomiglan vagy holtodiglan) szövetsége. Kizárólagos szövetség. Gyermekükben ketten lesznek egy testté. Ahhoz, hogy ez a szövetség jól funkcionáljon és valóban tartós legyen, az szükséges, hogy a házasság ne csak vagyoni és szexuális közösség legyen, hanem lelki közösség is, azaz bibliaolvasó, imádkozó, istentiszteletre járó, úrvacsorai közösség is. Ez az a döntő pont, ahol a keresztyén házasság más, mint a nemkeresztyén házasság, melyet csak a vágy és az anyagi érdek tart össze ideig-óráig.

4.7.2. A házasság és családi élet keresztyén jellege megmutatkozik a szülők és gyermekek kapcsolatában is. Alapvetően mindjárt a gyermekáldás hálás és felelős vállalásában. Továbbá, az Isten kezéből elfogadott gyermekek vallásos nevelésében és neveltetésében. Nevelésében, ami azt jelenti, hogy a gyermek első hitoktatója mindig az édesanya kell legyen, mivel ő kell megtanítsa az első imádságokra. Ugyanúgy az édesapa, aki nem csak a család anyagi életszínvonaláért felelős, hanem a gyermek etikai világnézetének kialakulásáért, fejlődéséért. A szülők együtt a gyermek lelkiismeretének ébresztői. De felelősek a gyermek vallásos neveltetéséért is. Tehát be kell építeni gyermekeiket, mint élő köveket a Krisztus látható testébe, a gyülekezetbe. Először a gyermekistentisztelet, majd a hittanóra, majd pedig a konfirmációi oktatás által.

4.7.3. A családi élet keresztyén jellege megmutatkozik harmadszor az öregek, a nagyszülők szeretetteljes gondozásában. Az 1Tim 5,16 rendelkezése e tekintetben félreérthetetlen. Azokról az „özvegyekről” (öregekről), akikről lehet otthon is gondoskodni, otthon kell gondoskodni. A gyülekezetnek a magányos, egyedül maradt öregekről kell gondot viselni. Ha valahol igaz a szállóige, hogy a keresztyénség az alkalmazkodás művészete, akkor ott, ahol három nemzedék él együtt, sokszor igaz. A keresztyén család mindaddig kell hogy gondozza a család öregeit, amíg azok nem szorulnak rendszeres, otthon nem nyújtható, szakszerű kórházi ápolásra, illetve kezelésre. A nyugdíjas generáció gondjának megoldása nem a szociális otthon vagy öregotthon, hanem a keresztyén család. A keresztyén család öregei a család egyenjogú tagjai. Kényelmükért, nyugalomukért, jóérzésükért az egész család felé. Az unokák is.

4.7.4. A keresztyén család legfőbb ismertetőjele a bibliai agapé. Az a szeretet, mely az ige szerint mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr, mindent elfedez és soha el nem fogy. Az agapé elsősorban nem kapni akar, hanem adni. Az agapé képes elszenvadni a másik ember másságát. Az agapé nem emberi produkció eredménye, hanem a Szentlélek ajándéka. Nem erőltetett, mutatott, megjátszott kedvesség, hanem spontán áradó, szívből fakadó kedvesség. Ennek az agapének elfogadására és továbbsugárzására kell a profetikus igehirdetésnek inspirálnia az ige hallgatóit.

Hogyan történjék mostmár a keresztyén családi élet inspirálása? Úgy, ahogyan annak mesteri paradigmáját találjuk Dr. Joó Sándor fenti igehirdetésében. Igehirdetünk itt nemcsak a család romlásának diagnózisát adja meg, hanem felkínálja a terápiát is. Eképpen: „Az a mennyei erő, amelyik Jézus halálával és feltámadásával rányílt erre a világra, nemcsak egyes emberi életeket tud újjáteremteni, hanem elrontott családi életeket is. Én már nem egyszer láttam reménytelenül beteg családi életeket újjászületni és boldogan kivirágozni Jézus Krisztus keze alatt... Körülötte összegyűlve, az Ő szavát hallgatva, Vele imádságban mindent megbeszélve, egyszerre másképpen kezdi látni a család a világot, az örömet, a fájdalmat, az élet tragédiáit. Általa lehet a család kapcsolatban a világosság, az élet, az erő forrásával... Családfők, akik itt vagyunk, elsősorban mi vagyunk felelősek azért, hogy a család minden tagja hallja és megismerje az Igét, lelkünkbe belevésődjék Isten akarata, életünkben élő hatalommá váljék Krisztus evangéliuma...”

4.8. A keresztfelvételére

A profétikus igehirdetés egyik legsürgősebb feladata a gyülekezet inspirálása a keresztfelvételére. A keresztfelvétel először magának az Úr Jézus Krisztusnak határozott kívánsága övével szemben. Az evangéliumok ezért idézik több helyen is az ismerős jézuslogiont: „Ha valaki jöni akar énutánam, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztfjét, és kövessen engem” (Mt 16,24 – Mk 8,34, Lk, 9,23 – 14,27). Van írásmagyarázó, aki szerint a „keresztf” felvétele nem a Jézus követésével járó szenvedések vállalását jelenti elsősorban, hanem a feltétel nélküli, a mozgékony krisztuskövetést. Mert úgy mond a „keresztf” a sátoztartó gerendát is jelentheti (Pákozdy: *Krisztus keresztfje*. RL 1962. húsvéti szám). Ezzel szemben Bonhoeffer azt állítja, hogy a keresztf felvétele határozottan és csakis a Krisztus követésével járó szenvedések vállalását jelenti (*Nachfolge*. 1937. München, 39 sk.). Így értelmezi a keresztfet Pál is a 2Kor 1,1 skk-ban. Különösen a 2Kor 11,22 skk-ban. Ugyanígy Péter is az 1Pt 2,19–25-ben. A profétikus igehirdetés első számú feladata tehát a keresztf-problémával kapcsolatosan annak a kérdésnek a tisztázása, mit is értsünk „keresztf” alatt? Íme a Biblia fényében: a keresztf nem az emberi élettel amúgyis együttjáró természetes szenvedéseket (betegség, öregség, csalódás) jelenti, hanem a Krisztus követése miatt kapott gúnyt, megvetést, mellőzést, hátrátételt, megaláztatást. „Felvenni a keresztfet” azt jelenti, hogy vállalni mindezt a mínszthelyzetet – Krisztusért.

De hát miért kell ezt inspirálni? Azért, mert a népegyházi keresztyénység bűverejű ábrándképe a konfliktusmentes, sima, kényelmes (komfort) keresztyénység. Holott mi, keresztyének „állandó harcra vagyunk elhíva” (Corrie ten Boom). Krisztus idegen ebben a világban. Hiába jött az övéi közé, az övéi nem fogadták be őt (Jn 1,11). S ez az ő követőinek is a sorsa. Szemlélteti ezt Pál apostol szakadatlan küzdelme ellenfeivel. Ismert Kálvin sok konfliktusa a genfi libertinusokkal. Spurgeon kemény küzdelme magával a Baptista Unióval, nem is szólva gúnyolóiról. Állítólag minden vasárnap külön füzetből olvasta fel hätzres hallgatósága előtt az istentisztelet végén a hét folyamán a sajtóban őt ért támadásokat. Hogy mit jelent a keresztf felvétele, mutatja Molnár Mária küzdelme nemcsak az emberevőkkel, hanem a fehér telepésekkel, és a magányosság, elhagyatottság érzésével, melyről annyit panaszkodik leveleiben. S hogy mit jelent a keresztf felvétele, mit jelent szenvedni Krisztusért, szemléltetik a Hitvalló Egyház német, magyar és más nemzetiségű hősei. Megállapíthatjuk tehát, hogy Krisztus konzekvens követése mind a mai napig kereszthordozást jelent. Különösen ma, az úgynevezett vallási pluralizmus idején, amikor sokak szemében Krisztus is csak egy a nagy vallásalapítók közül. A Hegyi Beszédben található etikája „normális” ember számára egyszerűen megvalósíthatatlan. A keresztyén élet rendkívülisége (Bonhoeffer) azonban éppen a Hegyi Beszéd követelményeinek megvalósításában áll.

Hogyan történhet most már a keresztf felvételének inspirálása?

4.8.1. Történhet úgy, ahogyan Kempis Tamás remekművében, a *Krisztus követése* Második Könyvének „A szent keresztf királyi útjáról” szóló tizenkettedik fejezetében olvassuk – többek között – ezt: „Ó, bárcsak méltó lennél arra, hogy Jézus nevéért valamit szenvedj. Milyen nagy dicsőség várna rád, s milyen nagy örömet jelentene Isten szentjeinek, s milyen nagy épülésére lenne embertársaidnak... Méltó dolog, hogy szívesen szenvedj valamit Krisztusért, amikor sokan sokkal többet szenvednek a viláért... Isten előtt nincs kedvesebb, s számodra e világon nincs üdvösségesebb, mint a Krisztusért való örömet szenvedés. És ha választhatnál, akkor inkább a Krisztusért való szenvedést kellene választanod, mint a sok vigasztalás által való felüdülést. Mert így válnál hasonlónak Krisztushoz és az összes szentekhez.” (Bp. 1947, 121–122.)

4.8.2. Történhet úgy, ahogyan Kálvin teszi az *Institutióban* (Harmadik Könyv, VIII. fejezet). Krisztus – írja – arra hívja tanítványait, hogy ki-ki vegye fel az ő keresztfjét (Mt

16,24). S ez azt jelenti, hogy „Mindazokat kiket Isten fiaivá fogadott és az övéivel való közösségre méltatott, kemény, fáradságos, nyugtalan, a bajnak igen sok és különböző nemével teljes életre kell elkészülniök...” Kálvin ezután kifejti, milyen szerepe van a szenvedésnek Isten pedagógiájában, hogyan nyesegeti le bűneinket a bennünket elért szerencsétlenségek által. De aztán így folytatja: „Az apostolok példája szerint (ApCsel 5,41) örülünk mindannyiszor, valahányszor Krisztus méltóknak tart bennünket arra, hogy az ő nevéért gyalázatot szenvedjünk... ha otthonunkból kitaszítanak bennünket annál beljebb jutunk Isten családjába. Ha gyötörnek és megvetnek bennünket annál erősebb gyökeret verünk a Krisztusban. Ha szidalommal és gyalázzal illetnek bennünket, annál fényesebb helyünk lesz Isten országában...”

4.8.3. Történhet azonban úgy is, ahogyan azt az öreg Szikszai teszi imádságos könyvében. A tizenhetedik fejezetben arról szól, a keresztyén embernek imádkozni kell, hogy felvehesse a maga keresztyét. Inspirál pedig – többek között – ekképpen: „Amikor azt hagyta meg Krisztus, hogy az ő tanítványa vegye fel a maga keresztyét azzal – célozván arra a szokásra, mely szerint a megfeszítettésre elítélteknek vállokra kellett venni a magok keresztyét s úgy kellett kivinni a büntetés helyére – nem egyebet akart kijelenteni, hanem hogy szánja el magát azokra a szenvedésekre, melyek az evangéliumért rája következnek, és hogy valami reá következik, akár gyalázat, akár javaitól való megfosztás, akár számkivetés, akár tömlöc, akár kínzás, akár erőszakos halál legyen az, mindazt önként, kész szívvel, örömmel elviselje. – Mivel pedig ma nem kell a Krisztus evangéliumáért olyan rendkívüli ínségeket szenvedni mint az első keresztyéneknek – folytatja –, azért nekünk, mai keresztyéneknek úgy kell felvennünk a mi keresztyünket, hogy mindazokat a nyomorúságokat, ellenkező kedvezőtlen dolgokat, amelyek a mi Istenünk akaratából és igazságából reánk következnek, keresztyéni béketűréssel és az Isten akaratán való megnyugvással hordozzuk...” (*Keresztyéni tanítások és imádságok*, Bp. 1943, 80.)

4.8.4. És történhet az inspiráció úgy, ahogyan Bonhoeffernél olvassuk a *Nachfolge*-ban: „vegye fel az ő keresztyét! Jézus kegyelme az, hogy előkészíti erre a szóra tanítványait az önmegtágadásról szóló beszéddel... Ha nem készítette volna elő erre, el sem tudnák hordozni... A kereszt nem a kellemetlenség vagy nehéz sors, hanem a szenvedés, ami Jézushoz kötöttségünkéből ered. A kereszt nem véletlen, hanem szükséges szenvedés. A kereszt nem a mi természeti egzisztenciánkhoz kötött szenvedés, hanem a keresztyéniséggel együttjáró szenvedés... A kereszt a Jézus miatti megvetettség, hitvallás. Az a keresztyéniség, mely az evangéliumból olcsó hitvigaszt csinál, erről felejtkeznek el...” (*i. m.* 41.)

4.8.5. Végül lehet úgy, ahogyan dr. Joó Sándornál látjuk. „Ha valaki utánam akar jönni...” A Mk 8,34 alapján mondott prédikációjában így buzdít a kereszt felvételére, illetve vállalására: „De szűkebb értelemben véve a kereszt annak a szenvedésnek a jelképe, amit a Krisztus követése rak rá a hívő emberre... Az igazán komoly Krisztuskövetésnek néha kellemetlen, fájó konzekvenciái is lehetnek. A szűkebb értelemben vett kereszt az a hátrány, az a mellőzés, az a gúny, az a lenézés, az a népszerűtlenség vagy bántalmazás, amivel a hite miatt találja szembe magát valaki a közvéleménnyel, a környezetével. Ilyen is volt mindig, és lesz mindig is, amíg konzekvens keresztyén lesz a világon... Mit lehet tenni? Mit mond Jézus? »Vegye fel az ő keresztét.« Ez a »vegye fel« nem azt jelenti, hogy nyugodjon bele, törődjön bele, hanem azt, hogy vállalja. Fogadja el. Vegye fel! Mint ahogyan az ember egy megbízást elfogad, vagy egy munkát felvállal, vagy ajándékot elfogad. Igen, így vegye fel! Mint feladatot, munkát, megbízást, ajándékot. Mert a kereszt az... Krisztus követésében a kereszt, amit fölvesz az ember magára, csodálatos módon nem zérószorzást, hanem fölemel...” (*Jézus követése*, Bp. 1996, 154.)

Vasárnapi prédikációk

Bustya Dezső
Marosvásárhely

Az életünk: rendeltetés

Alapige: János 15,16
Bibliailvasás: Zsoltárok 139,1–14

A leggyakoribb kérdések egyike, amely az emberi lélek mélységéből feltör, ez: mi értelme, mi haszna van az életünknek? Nem csak sokat szenvedett, életunt öregek, hanem egyre több fiatal is úgy látja, hogy ennek a földi létnek semmi célja nincs. Születünk, táplálkozunk, dolgozunk, szeretünk, tovább plántáljuk az életet, aztán jön az öregség, a testi-lelki bajok sokasága, s végül mindent elnyel a halál. Amit szorgalommal, munkával szereztünk, abból semmit sem vihetünk magunkkal a sírba... Akkor mire volt jó az a lét, amely nem különbözik az állati élettől?

Bizonyára a tanítványok lelkében is felmerültek ezek a kérdések. Jézus korában is több gondolkodó, bölcselő, filozófus élt; ezek is kutatták az emberi lét nagy titkát. A tizenkettő között voltak, akik már Keresztelő János prédikálását is hallgatták. De a lét végső kérdéseire nála sem találtak választ. Ezért aztán Jézushoz mentek, az Általa tett isteni jeleket csodálták, s Benne keresték saját életük célját, hasznát, eredményét is. Talán bennük is felmerült a Keresztelő János-i kérdés: Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várunk? Jól választottunk-e, amikor úgy döntöttünk, hogy a Názáreti Mester nyomán akarunk járni?

Jézus megértette mind a kimondott, mind a kimondatlan kételyeket. A felolvasott igében választ ad az egykori tanítványoknak, de válaszol nekem, ma élő tanítványnak is. Négy dolgot mond eligazításul és vigasztalásul: a) Nem én választottam őt, hanem *ő választott engem*. Az életem ezért nem öncélú, hanem *rendeltetés*. b) Jézus kegyelmi kiválasztásának a *célja: elmenni oda, ahová ő küld; tenni azt, amit ő parancsol*. c) Szolgáló életem *eredménye: gyümölcstermés* a Teremtő Isten dicsőségére. És végül: d) Az ilyen céltudatos élet nagy ígérettel bír: a termett gyümölcs nem rothad meg, hanem megmarad. Ezen a céltudatos életúton is lesznek szükségeim, de Jézus azt ígéri, hogy *bármit kérhetek az Atyától az ő nevében, azt ő megadja nekem*. Halljuk hát részletesen Jézus kijelentését, parancsát és az igéből felénk hangzó drága ígését.

1. Sok hívő ember is tévedésbe esik, amikor azt gondolja, hogy ő döntött Jézus mellett. Néha még dicsekszik is ezzel: „amióta átadtam életemet az Úrnak...”, stb. Holott a valóság az, hogy mielőtt én döntöttem volna, Isten Jézus Krisztusban már döntött felőlem. Ezt a titokzatos végzést nevezzük eleve elrendelésnek, közismert latin szóval *predestinációnak*. Gyermekek-keresztelési gyakorlatunk azt mutatja: a szülők, keresztiszülők, a család elfogadja, hogy Isten már döntött a gyermek felől: Jézusért, az egyszülött Fiúért gyermekévé fogadta azt. Aki felnőttként keresztelkedik meg, az *maga választ*. Aki hálát ad azért, hogy őt kisgyermekként már megkeresztelték, az hittel elfogadja, hogy Isten választotta őt. Olyan szépen fejezi ki ezt a tényt egyik Jézusról szóló énekünk: „*Nem éltem még a föld színén/ Te értem megszületél,/ Még rólad mit sem tudtam én / Tulajdonoddá tettél...*” Örülj, testvérem, hogy téged is elválasztott az Úr; nem biológiai véletlen következtében élsz, hanem a földi és az örök életed egyaránt Isten kegyelmes rendelése!

2. Ennek az isteni kiválasztásnak határozott célja van. Jézus ezt mondja: „...én rendelvelek titeket, hogy ti elmenjetekek...” Az Úrral való személyes közösségből következik a küldetés. Ha életem Isten rendelése, ha ő választott engem, akkor ennek a kiválasztásnak egy bizonyos Istentől akart célja van. Jézus erről csak ennyit mond: „...hogy ti elmenjetekek” A keresztyén élet, a tanítványi élet nem tétlenség, nem vegetálás, hanem szüntelen tevékenység. Az első 12 tanítvány azt a parancsot kapta, hogy „elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket...” (Mát 28,19) Ma így mondanánk: ők a *külmisszió* végzésére kaptak parancsot. Az ApCsel mondja el ennek a küldetésnek, missziói szolgálatnak kezdeti nagy lépéseit és eredményeit: egy nemzedék alatt a távoli Palesztinától Rómáig, a Birodalom fővárosáig, gyakorlatilag az akkor ismert világ végső határáig elterjedt az evangélium.

Azóta, úgy tudjuk, keresztyén világban élünk. De sajnos, ez távolról sem igaz. Sok megkeresztelt szülő nem keresztelteti meg a gyermekeit. Sok régente imádkozó, templombjáró ember elszokott az imádkozástól, templomba csak akkor megy, ha közvetlenül érdekelt: egy keresztelés, konfirmáció, házasságkötés megáldása, vagy éppen temetés alkalomával. Mi, sajnos, egy nem-keresztyén világban élünk. Korunkról sokan úgy beszélnek, mint *posztkrisztianus*, azaz *keresztyénség utáni* korról. Most van igazán nagy jelentősége annak, hogy a mai tanítványok kimozduljanak és *elmenjenek*. Nem távoli szigetekre, hogy ott hirdessék a Krisztust. Talán csak a mindennapi munkájukba, családjuk, barátaik körébe – de a *Krisztus evangéliumával*. Ma nem annyira külmisszionáriusokra, mint inkább *belmissziót végzőkre* van szükség. Hirdetni a megváltást a szenvedélybetegeknek: alkoholistáknak, drogosoknak, a szex megszállottjainak; azoknak, akiknek a pénz, a kényelem, a vagyon, a hatalom az istenük... Itt van reád is szükség, testvérem!

3. Az egykori tanítványok megtették, amit Urunk parancsolt. *Elmentek* oda, ahová Krisztus küldötte őket. Emberi természetük néha másfelé vonta volna – de nem engedte őket a Lélek. Több esetben nem szívesen mentek oda, ahová Krisztus rendelése szól – de kényszerítette őket a Lélek. Az elválasztott és szolgálatra rendelt hívő *nem tehet másként*. Élete engedelmes szolgálat. S e szolgálat eredménye: a *gyümölcsstermés*.

Az evangélium több példázatban szemlélteti, hogy Isten a Gazda. Ő plántálja, ülteti, gondozza kertjében a gyümölcsfát. Jogos az a váradalom, hogy az a fa gyümölcsöt teremjen. Amelyik fa nem ezt teszi, azt kivágják és a tűzre vetik. Milyen fák vagyunk mi Isten kertjében? Megtermi-e az életünk a Lélek gyümölcsét? A Lélek gyümölcsői ezek: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Ez a rohanó világ, az egymás sarkát irtalmatlanul taposó embertömeg ezeket nem ismeri. A te meg az én küldetésem az, hogy életünkön át mások is megismerjék a gyümölcs-termő élet boldogságát.

4. Jézus azt ígéri azoknak, akiket szolgálatra és gyümölcsstermésre választott és rendelt, hogy *életük gyümölcse megmarad*. Nagyon sokan úgy vélik, hogy földi életükben valami maradandót alkottak. Sokan hadvezérként, tudósként, felfedezőként írták be nevüket a történelembe. Mások írói, művészi sikereik által... Mindezt semmiképpen sem szeretnék lekicsinyelni. De kérdezzük: maradandó gyümölcsre tettek szert? Nem valószínű. Minden emberi nagyság után valaki új következik. A ma ünnevelt sztárokat holnap mások szorítják ki a köztudatból. Egyetlen maradandó gyümölcs van: ha valaki lelket ment meg a kárhozattól, az örök haláltól; és ez a gyümölcs nem rothad meg, nem lesz elfeledetté sem ebben, sem a következő világban.

Azt mondtuk, hogy az ilyen szolgáló, gyümölcsöt termő életnek is vannak szükségai. Természetes: a fát öntözni, metszeni, gondozni kell ahhoz, hogy sok és jó gyümölcsöt hozzon. A hívő, engedelmes élet is naponként rászorul Isten gondviselésére. Nos,

Jézus erre is gondolt. Így biztatta elválasztott és szolgálatra rendelt követőit: „...akármit kértek az Atyától az én nevemben, megadja néktek” Ennél többet, értékesebbet, nagyobbat senki soha nem adhat embernek. Ha megfáradtál a szolgálatban: imádkozzál. Ha kétségeid vannak: vidd imádban az Úr elé. Ha fogytán az erőd: kérheted Tőle az erő megújulását... és mindezt megkapod. Utad végére csak egy kérdésed marad: Érdemes volt-e Jézus rendelését elfogadnod és az ő szolgálatába állanod? A felelet az előttünk járt tanítványok életpéldájában van: egyedül ezt érdemes. Csak így nyer értelmet, tartalmat az élet: Jézusunk küldetését beteljesíteni. És akkor nem éltünk hiába. Urunk kegyelmesen döntött felőlünk, s mi ezt a döntést hálás szívvel elfogadtuk, rendeltetésünket betöltöttük. Az eredmény pedig? Miénk volt az élni érdemes földi lét és miénk az örök élet. Ámen.

Hegy István

Csikszereda

Ne félj te kicsiny nyáj...

Alapige: Lukács 12,32

Bibliailvasás: Zsidókhoz 10,35–39

A felolvasott ígénkben egy Istentől kapott biztatás van mindenki számára, amely azt jelenti, hogy nem szabad félni még a legkisebb szórványgyülekezetben élő híveknek sem. Sem a Székelyföldön, sem a egyes nemzetiségű vidékeken.

1. Ezt azonban nagyon könnyű kimondani. De az első gondolatunk mindjárt az, milyen kicsinyek vagyunk, milyen kevesen vagyunk. Sokszor elhagyottak, árván maradtak a szórványban élő hívek.

Aki elbizakodik, nagyon hamar megtapasztalja, hogy milyen kicsi és milyen sikertelen életű közösség az, amelyikhez tartozunk, amely reánk, szórványlelkészekre van bízva.

Szívünk is folyton azt súgja, hogy jaj, de jelentéktelen az egész életünk, munkánk, és sokszor a Kerület sem figyel reánk. Sokszor magára marad a gyülekezet, a szórványlelképásztor, és látja, hogy milyen kevés ereje van, amikor az élet küzdelmeivel kell megbirkóznia, hogy fenntartsa az egyházat, hogy megmaradjanak híveink, és öntudatos magyarok legyenek. Be kell vallanunk, és mindnyájan tapasztaljuk, hogy sokszor milyen kicsi a hitünk Istenben, a jövőben, az egész életvitelünkben. A kicsiség állapota és érzése ott van bent a szívünkben, és kint az életben egyaránt. Aki nem ezt látja, az tévedni fog.

2. Azért van ez, atyámfiai, mert az ember olyan szorongva gondol az életre. Ma az egész emberi világ tele van félelemmel, szorongással.

Félünk másoktól: jaj, ártani fognak, tönkretesznek. Fékezik egyházunk munkáját, gyermekeinket elcsábítják, és nem lesz jövőnk.

Félünk a betegségtől: jaj, hiábavaló az orvosság, a nagy tudomány, és milyen gyenge az emberi test.

Félünk a természeti csapásoktól: hogy odatesz gazdasági értékünk, házunk, templomunk és a hozzánk tartozók élete. Így féltjük magunkat, gyermekeinket, gyülekezetünket, falunkat, magyar népünket. Féltjük egész életünket, amely a külső bajok ellenére is olyan kedves, féltjük a közösséget, amelynek nyelvét beszéljük, vallásában élünk, örömet, baját, jelenét, múltját, jövőjét hordozzuk, és szeretnénk megmenteni a jövőre is. Féltjük magyarországi népünket, amelyik egyszer magához ölel, máskor eltaszít vagy megtagad.

3. Mikor mindezeket megéljük, akkor jön hozzánk is a biztatás, a szórványban élő küzdelmes lelki és gazdasági élethez. Ne félj! Isten ígéjéből gyakran hallatszük felénk ez a bátorítás. De van-e ennek a biztatásnak alapja? Igen! Jézus Krisztus két szavával teremt alapot e biztatásnak: az egyik az, hogy nektek Atyátok van, és Atyátok a gondviselő Isten és ez kibeszélhetetlenül nagy dolog.

Ezt nem tudja az állat, a növény, a patak, a hegy, de tudja az ember, aki a sorvadó szórványban él: a Mezőségen, Fehér megyében, Hunyad megyében, vagy itt, a Székelyföldön, más vallású emberek között. Mert mind tudjuk és valljuk, hogy Isten milyen irgalmas az emberhez, mert „sorsod sötétlő árnya közt szent arca rejtezik” És ez éppen 1517. október 31-én íródott be a református hívek szívébe, amikor Luther Márton tudtára adta a reá hallgatóknak, hogy Isten mennyire szereti az embert, és hogy Ő nekünk valóban Atyánk.

Atyánk van nekünk, és az Atya mindent megtesz gyermekeiért, hogy azoknak élete legyen és örvendezzenek. Erről Jézus Krisztus kezeskedett és kezeskedik ma is.

Senki ne érezzen szorongást a szívében, mert gyarló az ember, ismeri bűneit. Ne féljen senki, mert Isten hatalmasabb minden erőnél és irgalmasabb mindenkinél. Jézus így mondja ezt: tetszett a ti Atyátoknak. Valami okból tetszett, hogy a mi kis életünket a családban, a szórványgyülekezetben is felvegye, és áldást osszon.

Ha ezt mindig vallom és elfogadom, akkor meg kell látnom, hogy Ő erős pásztora az emberek kicsiny nyájának, de erős Istene a világnak.

4. Testvéreim! Ezt tudva most már nem kell szorongva élni, hanem bizakodóan, mert Istennek gondja volt az ő nyájára a múltban, és gondja van ma is, ezért szól az újabb biztatás: Nektek adja az országot. Ez azt jelenti, hogy életet ad, mert Isten közöségében nem pusztulás, nem halál, hanem élet vár reánk.

Adja az országot; ez azt jelenti, hogy jövőt ad nekünk, nektek, mert Isten azt akarja, hogy az ember ebben az életben éljen és gyönyörködjön itt, ezen földön. És ne csak ma, hanem holnap is, és a halál, a bajok láttán is.

Nekünk adja az országot: azt is jelenti, hogy szívében szabadulást kell éreznie mindenkinek a bánat és a gond alól. Ne dobjátok el hát bizodalmatokat, amelynek nagy jutalma léssen (Zsid 10,35).

Isten ígéretet tett és tesz, hogy nekünk adja az életet, és felszólít ígéje által ma is, amikor az Erdélyi Egyházkerület szórványgyülekezetei ünnepelnek, munkát értékelnek, hogy ne féljünk, hanem legyünk a hit emberei, hitből éljünk, mert Ő Atyánk, és neki tetszett, hogy megtartson, megáldjon és megsegítsen szórványsorsunkban is.

Fogadjuk el Istennek ajándékait, becsüljük meg a hitbeli életünket. Sokszor sópánkodunk az élet miatt, hogy abban sok visszásság van, de túl ezen örvendjünk, hogy mi, magyarok, Isten népe vagyunk.

Kicsi nyáj ugyan minden szórványgyülekezet, szorongottak is lehetünk, de mégis Isten az Atyánk és Ő nekünk adta az ő országot, hogy mi áldást vegyünk testben és lélekben a gyülekezeteinkkel együtt, de külön-külön is, amikor hazatérünk otthonainkba.

Ezért zárjuk szívünkbe a ma hallott ígét: Ne félj te kicsiny nyáj, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot.

Nemcsak így együtt mindnyájuknak, hanem egyenként külön-külön tinektek, nekünk, nekem és szeretteinknek egyaránt. Ez igaz biztatás, mert Isten adja. Ámen.

(Elhangzott a siménfalvi templomban 2006. október 28-án, a Czelder- és Földes-díj átadásakor.)

Krisztus bélyegei

Alapige: Galata 6,17b

Bibliailvasás: Jelenések 7,1–17

Mindnyájunk előtt ismerős ez a kifejezés: „megbélyegzett ember” Ezt többnyire negatív értelemben szoktuk használni, amikor valakire rosszindulattal ráaggatnak egy jelzőt. Ez a rosszindulatú pletyka elkezd terjedni, s minél többen meghallják, hogy az illető ember ilyen meg olyan, annál erőteljesebben válik megbélyegzetté, s bizony, utána nem könnyű dolog ettől a bélyegtől szabadulnia.

Pál apostolt is sokféle címkével illették. Volt, aki azt mondta neki: „Bolond vagy, te Pál, ez a tudomány (ti. a Krisztusról szóló evangélium) téged örültségbe visz.” Pál nem háborodott fel, amikor ezt a bélyeget rásütötték: elfogadta. Sőt, azt kívánta, hogy a hallgatók is hasonló lelki fogságba essenek.

Nagy kérdés az, hogy kinek a megbélyegzettje vagy. Ha rosszindulatú pletyka nyomán leszel egy negatív jelzővel megbélyegzett személy, bizony, ez kellemetlen dolog. Ha viszont a Krisztus megbélyegzettje vagy, nyilván ez is adott esetben lehet kellemetlen dolog, de végül is Isten szemében ez a legnagyobb kitüntetés. Amikor Pál apostol azt mondja, hogy az Úr Jézus bélyegeit hordja testén, arra az ókori szokásra gondol, ami a rabszolgatartó társadalmakban fájdalmas gyakorlat volt. Sok kegyetlen rabszolgatartó gazda úgy jelölte meg a hozzá tartozó rabszolgákat, hogy tüzes vassal ráégette a testére saját nevének kezdőbetűit. Így, a rásütött bélyeg alapján az elszökött rabszolga bárhol fellelhető volt.

Ma is használjuk az ebből a gyakorlatból származó kifejezést: rásütni valakire a bélyeget. Manapság is gyakorlott dolog az, pl. Indiában, a nem keresztyén vallások körében, hogy istenük bélyegét a homlokukra sütvé hordják. Ennyire szorosan odaszánják magukat saját istenüknek, noha a mi Bibliánk tanítása szerint azok nem istenek.

Gyermekkoromban láttam falun, hogy a juhsgazdák rányomták juhaikra nevük kezdőbetűjének festékbe mártott bélyegét, hogy a juhokat ennek alapján tudják majd megkülönböztetni egymástól. Nagy kérdés az, hogy ez a megbélyegzettség milyen értelmű a mi életünkben. Mert, akarva-akaratlanul, mindnyájan valakinek a bélyegét hordozzuk magunkon. Aki rugódozik az Isten bélyege ellen, az előbb-utóbb arra ébred fel, hogy őt megbélyegezte a gonosz. Mert, ha nem akarja valaki nyilvánosan elismerni, hogy ő Krisztushoz tartozik, az előbb-utóbb más gazda uralma alá kerül, s ő fogja megbélyegezni. Csakhogy a gonosznak a bélyegei nagyon visszataszítók, lejártnak, megbecsületlenítenek minket. Belegázolnak nemességünkbe, s emberi mivoltunkban megaláznak. Ezért nem kívánatos a gonosz megbélyegzettjévé lenni.

Ezért mondja Pál apostol: „én a Jézus bélyegét hordozom a testemen” vagy testemben. Mindjárt meglátjuk, hogy mindkettőnek mély értelme van. Pál azt mondja a szabad emberekkel szemben, hogy ő végérvényesen Jézus Krisztushoz odakötött fogoly. Igen, így fejezte ki az ő szabadságát: még mélyebben elkötelezte magát valakinek. Ezért mondta: én mindenektől szabad vagyok, mert a Krisztus rabja lettem. Vagy másutt így fogalmaz: minden szabad nekem, de nem minden használ és nem adatom bárminek az uralma alá. Azért jutott el erre a teljes belső szabadságra, mert magára vállalta a Krisztus bélyegét. Másutt azt mondja: mi mindnyájan az ő Fia ábrázatához hasonlatosak leszünk (Róm 8,29). Itt az eleve-elrendelésről beszél Pál, amiről évszázadok óta sok-sok vita zajlik. Hogyan is kell érteni ezt? Stanley Jones mondja: „Ha te megvalósítod a lé-

nyedbe írt sorsodat, akkor Krisztus ábrázatához hasonló leszel.” Sokszor mondogatjuk: ami meg van írva, azt úgysem tudjuk elkerülni, az úgyis bekövetkezik. Igen ám, de ez nem a predestináció hite, hanem az a fátum-hit, ami a görögöknél is létezett az ókorban, hogy meg van szabva a sorsod. Az istenek játékszere vagy, te parányi ember, s úgyis az történik az életedben, amit az istenek ott az égben neked sorsodul kiszabtak. Ez a sors-hit. De ez lenyom, ez nem szabadít fel, nem segít örömré. A keresztyén ember, aki Krisztus bélyegeit hordozza testén, nem lesz emiatt kétségbeesett. Aki a Krisztus bélyegeit hordozza magán, az felszabadult örömmel vállalja ebben a világban ezeket a bélyegeket, tudván azt, hogy ezek a bélyegek árulják el nyilvánosan, hogy neki milyen gazdája van, hogy neki rendezett a viszonya. Tudja, kinek hisz, kihez tartozik, ezért nincs zavarban, nem nyugtalan többé, ezért nem kapkod, s tartós belső békeessége van.

Egy pszichológus írja le, hogy ő gyermekkorában keresztyén hitben nevelkedett, de később, tanulmányai során a keresztyénséget butaságnak, divatból kiment miszticizmusnak minősítette, s ezért elvetette azt. Elkezdte gyakorolni a pszichológiát, de munkája közben rájött arra, hogy betegeinek nem tud semmiféle olyan fix pontot ajánlani, amit önmagukon kívül kereshetnek és találhatnak meg. Ezek a lelki betegek bele vannak gabalyodva önmagukba. Kellene nekik egy rajtuk kívül levő valaki, akit szeressenek. Ekkor megalázkodva beismerte, hogy egyedül csak Isten lehet az a fix pont, akit ajánlhat az ő betegeinek. Ezután sorra kezdtek gyógyulni a zavart lelkek, mert Krisztus kibogozta összekuszált életüket.

Egyszer egy stadionban történt, amikor gyülekezett a tömeg, hogy betévedt oda egy kiskutyá. Olyan aranyos volt, hogy többen elkezdtek magukhoz hívni. Az kapkodta a fejét jobbra-balra, de egyetlen hangra sem reagált bizalommal, mert egyik sem volt a gazdája. Teljesen zavarba jött. Így járunk mi is, emberek, amikor nem tudjuk, hova tartozunk, nincs egyértelműen kikristályosodva, hogy ki a mi gazdánk, s kinek a bélyegeit hordozzuk magunkon. Isten Jézusban arra rendelt minket, hogy az ő elpecsételtjei legyünk. Igen ám, csak hogy, amikor például egy szerződést aláír egyik fél és lepecsételi a maga részéről, az addig nem érvényes, amíg azt a másik fél is alá nem írja s le nem pecsételi. Amikor mindketten aláírták és lepecsételték, ez azt jelenti, hogy kölcsönösen elfogadták egymás feltételeit. Ettől kezdve a szerződés érvénybe lép, s működhet egy jó üzlet vagy más vállalkozás.

Isten Jézusban egy kész szerződést ajánl fel nekünk. Ő már végérvényesen megpecsételte ezt a vérével, s azt mondja: ember, én olyan lehetőséget ajánlok neked ebben a szerződésben, ami mindenképpen a javadat szolgálja. Elfogadod-e a feltételeket? Akkor írd alá! S akkor rajta lesz a te életeden a Krisztus bélyege, mégpedig nemcsak a külső, hanem belső értelemben is. Itt érkezünk el oda, amit korábban említettem, hogy érvényes mindkét változat, miszerint a Krisztus bélyegeit hordozom az én testemben vagy testemen. A Krisztushoz tarozás külső jele a keresztség vize, ami csak a testemen jelentkezik. Sajnos, ez a jel hamar eltűnik a testről, s mert sok embernél ez nem lesz belső jellé, nem vésődik bele egész lényébe, az ízek és velők megoszlásáig, ezért marad egy felszínes vallásos élet, vagy az sem.

Nézzük meg, hány ember vonult végig konfirmáció alkalmával a templomban, ígéretet is tett arra, hogy ő Krisztus követője lesz, s azóta már semmi nyoma annak, hogy Krisztushoz tartozik. Az ilyen emberekről már rég lekopott a keresztség, de a konfirmáció külső hangulata is. Nem lett belső jellé. Ezért van baj az ilyen ember lelki személyazonosságával. Hivatalos helyen gyakran elő kell vennünk a személyazonosságát, hogy igazoljuk, hogy a név és a fénykép talál személyünkkel. Bizony, nem egyszer jár úgy valaki, hogy huszonéves korában rákérdeznek, ez te vagy? – mert néhány év alatt egészen megváltozott az ábrázata. A keresztyén személyazonossággal sem kellene problé-

mánk legyen. Határozottan tudnod kellene azt, hogy a Krisztusé vagy, vagy sem. Amikor mondd a Káté első kérdésének feleletében, hogy a Jézus tulajdona vagy, az hiteles vallomás kell hogy legyen.

Amikor egy nyugati határnál elővesszük a piros fedelű útlevelünket, gyakran megszűröl gyanúsnak minősítenek, mert tudják, honnan jövünk. Vajon a te keresztyén identitásoddal nincs-e baj? Szíved szerint oda tartozol-e Krisztushoz, vagy csak névlegesen? Ezt tudnod kellene, másként a környezeted nem tud eligazodni rajtad. Nem tudja, hova soroljon be.

Pál többes számban beszél ezekről a krisztusi bélyegekről. Mik ezek a bélyegek? Hadd nevezzük meg konkrétan ezeket!

Az első bélyeg az, hogy meg tudok bocsátani azoknak, akik engem megsebeznek. Egy nagyon gyakorlati bélyeg ez. Jézusról tudjuk, hogy még a kereszten szenvedve is tudott imádkozni ellenségeiért, bocsánatért esedezve részükre.

Egyszer egy keresztyén ember haladt az úton, s egy tolvaj állt eléje fegyverrel, a pénzét követelve tőle. A keresztyén ember nyugodt derűvel mondta az útonállónak: hát, komám, látom, hogy nagy bajban vagy. Íme, itt a pénzem. De van nekem egy eldugott pénztárcám is, azt is neked adom. De, ha gondolod, én segítek neked egy jó munkaheleyet szerezni, csakhogy szabadulj ettől a nyomorult étlettől. A tolvaj megrendülve ezen a váratlan fogadtatáson, visszaadta a pénzt, azt mondva, hogy egy keresztyén embertől nem tudja azt elvenni.

Nos, lehet, hogy a valóságban nem sok ilyen eset történik, de éppen azért, mert a keresztyénségünk bélyege nem annyira meggyőző erejű, hogy még a tolvajt is megállítsa gonosz szándékában.

A börtönben történt egyszer: azt mondták egy keresztyén rabról a társai, hogy amikor ő bejön a cellába, minden haraguk egy pillanat alatt elpárolog. A közelében kénytelenek másként viselkedni. Micsoda ereje lehetett a Krisztus bélyegének!

Testvéreim, a másik bélyeg az, amikor már elmúlik az önsajnálkozásunk. Amikor Jézust megköltözve vitték a keresztre, Jeruzsálem asszonyai siratták őt. Odaszólt nekik: ne rajtam sírjatok, hanem magatokon és a ti magzataitokon. Tudta ugyanis Jézus, milyen borzalmas ítélet következik rájuk néhány évvel később, éppen azért, mert Jeruzsálem kivetette magából az Isten Fiát.

A harmadik bélyeg az, amikor mindenek ellenére tudok örülni. Megint csak Pál apostol életéből hozok egy példát: amikor ő Filippiben a börtönben van Silással együtt, éjfélkor, a legkínosabb fizikai helyzetben is, elkezdenek dicséretet énekelni. Ez a Krisztus bélyege, aminek hatására még azon éjjel megtért a börtönőr és a háza népe.

A negyedik krisztusi bélyeg az, hogy felszabadult lélekkel járok ebben a világban, görccsöktől mentesen. Hányszor látunk embereket begörccsölt helyzetben. S ebben a stresszes világban egyre többen vannak ilyenek. Mozartot egyszer megkérdezték, hogyan is kapja ő a zenei ihletet. Honnan az a gyönyörű muzsika, ami a keze alól kijön? Hogy honnan, ennek titkát nem tudom – válaszolta. Egyszerűen ráhangolódom a zene dallamaira, nyitott a szívem, fogékony a lelkem a felülről jövő sugallatra, s utána a zene dallamai csak áradnak. Bizony, ilyen kellene legyen a krisztusi ember, akinek életén át áradnak a mennyei dallamok.

Az ötödik krisztusi bélyeg a bátorság. Nem a hősködő nagyszájúság, amikor magammal dicsekszem, s utána csődöt mondok, hanem az a csendes bátorság, ami minden körülmények között békét és nyugalmat sugároz körülöttünk. Ez nem a vagánykodás, hanem az az alázatos, rendíthetetlen nyugalom, amivel Jézus fogadta a Gecsemáné kertben az elfogatására érkező fegyvereseket, akikre rákérdezett: Kit kerestek?

A hatodik krisztusi bélyeg az erő. Az, ami képes elhordozni a támadásokat, s bírja hordozni a terheket. Sajnos, ma egyre kevesebb a teherbíró ember. Teljes zavarban vannak sokan, és hogy ezt levezessék, alkoholhoz, nyugtatókhoz vagy kábítószerhez folyamodnak. Ezekről pedig tudjuk, hogy mind hamis irányú kitörési kísérletek abból az ördögi körből, amit a maga erejéből nem bír áttörni. Van-e erőd elhordozni a próbák, a veszteségek terhét?

A hetedik bélyeg az, hogy nem törődöm sokat magammal. Milyen értelemben? Úgy, hogy nem forgolódom állandóan magam körül. Nem a magam gyengeségeivel, apró-cseprő bajaimmal vesződöm állandóan. Nézzük megint Jézust: a kereszten függve iszonyatos kínok közepette sem magával foglalkozott, hanem akkor is másokkal törődött: Jánossal, aki a kereszttel van, Máriával, az édesanyjával, s egyik gonosztevő lelkének a megmentésével. Látható-e ez a bélyeg rajtunk?

Az utolsó krisztusi bélyeg az, hogy legyen fontosabb a másik ember számodra, mint te magad. Hát, ez nem könnyű dolog. Erre csak az képes, akinek Jézus bélyege az ő szerelmének tüzevel van beleégetve a szívébe, kitörölhetetlenül. Ehhez már nagyon elszántan kell szeretni az Urat.

Ezen bélyegeket felsorolása nyomán döbbenünk rá arra, mennyire nehezen tudjuk mi még elmondani Pál apostol eme rövid vallomását.

Hadd zárjam egy neves orosz írónak, Turgenyevnek a válaszával, amit egy neki címzett levélre adott. A levélíró felismerése az volt: „Az a benyomásom: az élet egész jelentősége abban áll, hogy önmagunkat a második helyre tegyük.” Erre az író így válaszolt: „Úgy tűnik nekem, hogy az élet egész problémája annak a felfedezése, hogy kit kell az első helyre tenni.”

Jézus bélyegei csak akkor lesznek láthatóvá bennünk és rajtunk, amikor már Ő van az első helyen életünkben. Ámen.

Prédikációk böjtfő vasárnapjára

Gudor András
Gyulafehérvár

Jónás az engedelmesség útján

Alapige: Jónás 3,3a
Bibliaviasas: Jónás 3,1–10

Miután Jónás kijárta az engedetlenség iskoláját másodsor is szólta az Úr Jónáshoz. Igen, nem csak az engedelmség iskolája létezik, hanem sajnos, az engedetlenségnek is van iskolája. Egyre többen járnak ez iskola osztályaiba, amikor az elhívó és küldő Úr parancsa ellen cselekszenek. Jónás azt a megbízatást kapta Istentől, hogy hirdesse Ninive ókori világvárosban a megtérést, a bűnbánatot. Felszólítja őket a megtérésre, amennyiben nem térnek meg gonoszságaikból s nem követik Isten parancsát, Isten haragvó ítéletével elpusztítja örökre életüket és városukat. E megbízatás és küldetés elől menekül Jónás s az engedetlenség minden osztályát végigjárja, végigszenvedi Isten parancsának ellenszegülésében a megpróbáltatások, szenvedések, félelmek fokozatait, míg megadja magát. Szíve mélyéről fakadó imáját meghallgatja az Úr: megoldja a halál kötelékeit. „Kiemelted életemet a múltásból, oh Uram, Istenem” (Jón 2,7b).

Most már kész az engedelmségre, mert felismerte az Úr szabadító kegyelmét. Az engedelmes lelkület meghallja Ura parancsát. „Kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd néki azt a beszédet, amit én parancsolok néked. És felkele Jónás, és elméne Ninivébe az Úr szava szerint.” (Jón 3,2–3a) Az Isten iránti engedelmség erőt ad a bizonyágtételre. Most már tudja Jónás, hogy miről kell szóljon a prédikációja. Hiszen az engedetlenség osztályaiban mind mélyebbre bukott. Jónást Isten kegyelme felemeli. Az élet és halál tapasztalataival „kelt fel” Jónás és elindult. Engedelmeskedik Istennek. Megtérésre hívja fel az embereket.

Vajon milyen iskolát járt ki Jónás? Teológia akkor még nem volt. A próféták iskolája sem volt mai értelemben vett iskola. Nem tudjuk, hogy milyen iskolába járt, de azt tudjuk, hogy ott a nagy hal gyomrában „a legmagasabb iskolát”, vagy mondhatjuk így is, hogy a „legmélyebb iskolát” járta ki. Megtanulta, hogy Isten ígéje csak engedelmség által érhető meg. Tanult egyháztörténelmet. Megtanulta, hogy az egyháztörténet a szentek szenvedéseinek története és Isten csodáinak tárháza. Tanult hittant (dogmatikát). Hálaénekének második része (Jón 2) személyes hittana. Tanult gyakorlati teológiát, még esküt is tett. Ebben az iskolában tanulta meg önmagát és Istent megismerni. Megtapasztalta a bűn hatalmát, de Isten kegyelmét is. A halálból átment az életre.

Jártunk-e mi is ebben az iskolában? Tapasztaltuk-e a bűn hatalmát és ugyanakkor Istennek kegyelmét? Mondtunk-e már le életünkről és ugyanakkor Isten kegyelméből visszanyertük-e azt?! Ha igen, akkor tudunk hívó szívvel bizonyágot tenni önmagunkról és Istenbe vetett hitünkről.

Kislányom halálos ágya mellett térdre esve zokogtam, hogy ha már Isten jobban szereti, s ha én nem tudtam eléggé ügyelni reá, legalább valami örömet tudjak utolsó óráiban szerezni. Kérdeztem kislányomat: mondd, mit szeretnél, aminek örvidenél, bármilyen játékot vagy ételt megszerzek neked?! (5 éves volt) Rámnézett fáradt arcával, tágra nyílt szemével, amellyel belemosolygott életünkbe, s azt mondta: „ennék abból, amit az emberek esznek” Találgattam mi az, amit az emberek esznek, és sorolgttam, de sem ez, sem az nem igazolta a kérést. Törtem a fejemet, mi lehet az, amit kizárólagó-

san az emberek esznek. Egyszer csak teljesen világossá lett. Kislányom édesanyjával az utolsó úrvacsoraosztáskor (újkönyvek) ott volt a templomban, és ő nem kapott abból, amit a felnőttek, kiváltságosok kaptak. Egy kislány szemén át, akit Isten hozzánk küldött, tette előttem világossá, hogy mekkora kiváltság az emberré válásunk lehetősége, hogy magunkhoz vehetjük az érettünk meghalt, de feltámadott Urunk testét. Hitem szerint kislányomat a feltámadott Úr átölelte és mennyei asztalához ültette. „Ninive pedig nagy városa volt Istennek” (Jón 3,3). A keresztyének, azaz mi magunk sokszor pogány módon gondolkodunk. Azt gondoljuk, hogy csak mi vagyunk Isten gyermekei, csak a mi gyülekezetünk Isten gyülekezete, s csak a mi városunk Isten városa. Ilyenkor tévelygünk. Az igazság az, hogy Ninive is Isten városa. A ninivebeliek is Isten gyermekei, még akkor is, ha ők erről nem tudnak, vagy nem akarnak tudni.

Jónás igehirdetése rövid és határozott: „Még 40 nap és elpusztul Ninive” (Jón 3,4a). Egyszerű, világos, kemény prédikáció. Az, amit ma nem szeretünk. Nem szeretjük, ha Isten bűneink miatt ostoroz. A prédikáció legyen szép, világos, sirattató, de ne figyelmeztessen bűneinkre. Ha halotról szól, dicsérje az égig. Jónás nem így prédikál.

Ez a majdnem 3000 éves prédikáció olyan, mint amilyent ma nem szeretünk, de amelyet ma is megértünk. Ez egy riasztó prédikáció. Ilyen riasztással és sürgetéssel van tele a Szentírás. „Térjete meg...!”

Jónás prédikációjának nagy a hatása. Megtér a király, megtérnek a főemberek és megtér a nép is. Imádkozzunk a böjti időben, hogy elöljáróink megtérő élete példát adó erő legyen minden ember előtt, hogy megtérésre jusson a nép is.

Még Jézus Krisztus földi életének idején mondott prédikációk sem voltak olyan nagy hatásúak és olyan sikerűek. De Jézus beszéde ma még mindig aktuális, mert Ő tegnap, és ma, és mindörökké ugyanaz, s azóta beláthatatlan sereg jutott el az engedelmességre.

A megtérés első jele: a bűnbánat. Istennek csak a bűnbánó lélek kedves. Aki oda tud térdelni Jézus keresztyé alá és meggyónja, elsiratja minden vétkét, nyomorúságát. Aki átérezzi Krisztus szenvedésében a mi fájdalmunkat bűneink és méltatlanságunk miatt.

A megtérés külső jele: zsákba öltözés, a böjt, továbbá az állatok gyásza, koplaltatása. Ennek célja az, hogy körülöttünk minden hirdesse, hogy fáj nekem, hogy vétkeztem Isten és felebarátom ellen.

A megtérés második jele a bűn rendezése: „Térjen meg ki-ki az ő gonosz útjáról és az erőszakosságból” (Jón 3,8b). Ez az út Zákeus útja, aki bűnbánatának köszönhetően visszaadja az emberek ellopott pénzét. Így lett üdvössége Zákeus házában.

„És látá Isten..., hogy megtértek az Ő gonosz útjokról” (Jón 3,10a). A bűnbánat a megtéréshez vezet. A megtérés soha nem történik csupán erkölcsi síkon, hanem mindig lelki síkon is. Csak azok jutnak el őszinte bűnbánatra, akik hisznek abban, hogy Isten részelteti őket bűnbocsánatban. Hit által, azaz a benne hívőknek ajándékoz Isten bűnbocsánatot és örök életet.

„A ninivebeliek pedig hívének Istenben” (Jón 3,5a). Istenben való hitből származik az igazi bűnbánat és bűnrendezés. Most már nemcsak Jónás, hanem a ninivebeliek is az engedelmesség útján járnak.

A bűnbánat az igazi böjt, a bűnrendezés következménye, hogy „Mebáná az Isten azt a gonoszt...” (Jón 3,10b) A Szentírásban két értelemben fordul elő Istennek ez a megbánása. Az özönvíz előtt, „amikor megbánta az Úr, hogy teremtette az embert.” Isten csalódott az emberben, mert az megátalkodott bűnössé lett. Nem akarta bűnét megvallani előtte s nem akart megtérésre jutni. Ezért Isten haragjában vízzel elpusztítja a világot, hagyva a „szivárvány útját”, hogy Noén való könyörületében elvezessen Krisztus keresztyéjé, s Benne találjuk meg üdvösségünket.

Jónás idejében újból megbánta Isten a korábbi tervét, hogy elpusztítsa a ninivebelieket. A bűnbánatra és megtérésre jött a kegyelem, és akkor egy egész pogány városnak megkegyelmez Isten.

Ma az engedelmisség útját járó keresztyén világ fölött könyörül az Úr, ha újból és újból a kereszt alá állunk és forró imánkkal könyörögve valljuk be hamisságunkat és bűneinket és fogadjuk el a feloldozást: „Megbocsáttattak a te bűneid. Neveden hívtalak, enyém vagy.” Ámen.

Juhász Ábel

Telekfalva

A böjt titka

Alapige: Máté 6,16–18

Bibliolvasás: Máté 6,1–8

A lekióban és textusban felolvasott ige Jézusnak a Hegyi Beszédéből egy részlet. A Hegyi Beszédet úgy is jellemezhetnénk, hogy a keresztyén egyház első, legrövidebb és legérthetőbb dogmatikája. Ez a beszéd a ma élő keresztyén emberek számára is olyan tanítást hordoz, amely az Isten által megteremtett világ rendjét és működését foglalja magában.

Az itt felolvasott ige nem példázat, hanem tanítás, mely direkt módon be kell hogy épüljön az életünkbe. Ezért figyeljünk az ige üzenetére, hiszen érettünk és nekünk szól.

I.

Az igében jól megfigyelhető a hármas tagolás. Három különböző emberi cselekedetről van szó: az alamizsnáról, az imádságról és a böjtről. Az alamizsna anyagi javak juttatása a rászorulóknak. Egy olyan cselekedet, mely két ember között kapcsolatot teremt. Az imádság jelenti az Atyával való kapcsolatunkat. Egy olyan cselekedetet, amelyben megérezhetjük, hogy az Atya egyszerre végtelen és személyes. A böjt viszont az embernek a saját magához való viszonyát fejezi ki. A vett és szerzett javak kiürítését jelenti.

Bár úgy látszik, hogy három különböző cselekvésről olvasunk, mégis ez a három szoros kapcsolatban van egymással. Ezt bizonyítja az is, hogy mindhárom esetben Jézus szinte ugyanúgy fogalmaz. Arról beszél, hogy mi a helyes, és mi a helytelen. A helytelennél mindig ezt olvashatjuk: „Bizony mondom néktek: elvették jutalmukat.” A helyes cselekvéseknél pedig ez van: „és a te Atyád, aki titkon néz, megfizet néked nyilván” Mégis azt mondhatnánk, hogy egy alaptételnek három fajta kibontásával állunk szemben.

Melyik a legfontosabb a három közül? – kérdezheti a ma élő keresztyén ember. Ha a hármas tagolást vesszük figyelembe, akkor úgy néz ki a három cselekvés fontossági sorrendje, mint egy győzelmi dobogó. A két szélső keretbe foglalja a legfontosabbat. Vagyis a keresztyén embernek, ahhoz, hogy igazán őszinte legyen az imádsága, előbb az alamizsnálkodása és a böjtje kell őszinte legyen. A két szélsőt utat be kell járni a középsőért. Csupán a világhoz és embertársaimhoz való helyes viszony és a magam rendezése után lehet igazán bensőséges és személyes kapcsolatom Istennel!

II.

A református ember számára a legnagyobb kérdés a bűjt! Hiszen mindnyájunk számára egyértelmű az imádság fontossága. A rászorulón, embertársamon való segítséget is fontosnak tartjuk. De miért kell a református embernek bűjtölnie? Sokszor hallhatjuk, hogy a bűjt katolikus szokás, mi reformátusok legfeljebb a nagypénteki bűjtöt tekintjük magunkra nézve kötelezőnek. Így tehát azt kell megértenünk és megtanulnunk, hogy a bűjt nem vallási szokás. A bűjt minden ember számára lehetőség a megtisztulásra. A mai orvostudomány is azt vallja, hogy az emberi szervezetnek szüksége van időnként a tisztulásra. Először is a bűjt egy olyan folyamat, mely az ember fizikai javát szolgálja. A szervezetnek szüksége van időnként arra, hogy megszabaduljon a méreganyagoktól. Ezt még az Isten nélkül élő, csak a materiális világban hívő ember is tudja és vallja.

A bűjt kérdése azonban ennél egy kicsit összetettebb, ugyanis nemcsak fizikai, hanem lelki hatása is van. Azért van szükség a bűjtre, hogy az ember rendezni tudja a lelki világát azáltal, hogy mindazoktól a lelki terhektől, amelyeket felhalmoz magában, megszabadulhasson. A bűjt tehát nem más, mint egy olyan folyamat, melynek az a célja, hogy a dolgok a helyükre kerüljenek. A test a lélek temploma. Éppen ezért szükség van a „templom megtisztítására”, hogy helyreálljon az Isten és ember közti viszony. Isten az embert a maga képére és hasonlatosságára teremtette, olvashatjuk a teremtés történetében. Éppen ezért tudnom kell, hogy Istent és az Ő teremtő munkáját gyalázom, ha szennyes maradok, és nem is törekszem a megtisztulásra.

Azonban tudnunk kell azt is, hogy a bűjtben nem a tiltáson, a „NEM”-en van a hangsúly, hanem az „IGEN”-en. Tudnom kell azt, hogy nem magam ellen, hanem az önmagam javára cselekszem. Erre hívja fel Jézus is a figyelmet a 16. versben, amikor ezt mondja: „Mikor pedig bűjtöltök, ne legyen komor a nézéseitek, mint a képmutatóké, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek, hogy ők bűjtölnek.” Ebből a versből először is világosan kitűnik az, hogy nem a világnak kell hogy bűjtöljek, nem képmutatásból kell bűjtöljek, hanem magamban, alázatosan. De tudnunk kell azt is, hogy a komor ábrázat a megsavanyodott ember ábrázata. A szenvedő ember típusáé, aki elvesztette a hitét, akinek az egyetlen hitvallása a „minden mindegy” *Ezért vessüik jól az eszünkbe, hogy a bűjt nem gyász, hanem örömmünnep a keresztyén ember számára.*

III.

Miért kell tehát nekünk bűjtölni? Azért, hogy eltávolítsunk minden olyan akadályt, amely Isten és az ember közé állhat. A mai anyagi világban az ember az kérdezhetné: milyen hasznom származik a bűjtből? Az, hogy imádságunk meghallgatásra találjon Istennél. Azonban tudnunk kell azt is, hogy a bűjt nem egy eszköz a kezünkben, amivel kényszeríthetjük Istent, hogy teljesítse a mi kívánságainkat. A bűjttel nem lehet Istent zsarolni. A bűjt lehetőség arra, hogy az ember részese lehessen Isten ingyen kegyelmének. A bűjtben a megtisztulás által elháríthatok minden akadályt Isten kegyelme áradásának útjából, és tudnom kell, hogy az ingyen kegyelem nélkül menthetetlenül elveszítem az örök élet lehetőségét.

Engedjétek meg, hogy elmondjak egy vicces történetet, amely jól példázza azt, hogy mit is ér az ember az Isten kegyelme nélkül. Egy ember meghal, kopogtat a mennyország kapuján és mondja Szent Péternek, hogy ő be szeretne menni. „Az lehet, de bevettük a mennyországba is a kredit-rendszert. Csak az jöhet be, akinek van 1000 kreditpontja” – mondja Szent Péter. Az ember elgondolkozik és elkezd sorolni azokat a jó tulajdonságait, amit úgy gondol, hogy beszámítanak neki, és ezt mondja: „Hívó ember voltam egész életemben, templomba jártam, imádkoztam, a parancsolatokat megtar-

tottam.” „Hát ez 1 pont” – mondja Szent Péter. Az ember megijed, töri a fejét, és tovább sorolja: „A szegényeken mindig segítettem, adományokat adtam, a családomnak mindent megadtam.” „Hát ez még 1 pont” – mondja Szent Péter. Erre az ember teljesen kétségbeesik, és ezt mondja: „Hát rajtam már csak a kegyelem segít.” Mire Szent Péter így szól: „Ez 998 pont. Most már bemehet”!

Az ember spekulál, fogódzókat keres, de az ingyen kegyelem nélkül nem megy semmire. Csak ez tarthat meg és ez adhat reménységet nekünk ebben a kusza és rohanó világban, és ez erősítheti meg hitünket az örök életben. Ezért tanuljunk meg alamizsnálkodni, imádkozni és böjtölni úgy, „hogyan ne az emberek lássák... hanem a te Atyád, aki titkon van. És a te Atyád, aki titkon néz, megfizet majd néked nyilván.” Ámen.

Böjti tanácsok gyülekezeteink számára

Böjtölni reformátusként is lehet! Ehhez nyújt segítséget az alábbi „kiskaté”

A böjt értelme: magunkat jobban Isten szolgálatára szánni. Ennek eszköze lehet valamilyen ételtől, élvezeti cikktől (pl. kávé, édesség, cigaretta, alkohol) való tartózkodás 6 héten keresztül, mert valahányszor magunkhoz akarnánk venni, s mégis lemondunk róla, a magunknak való kedveskedés helyett Istennek ajánljuk figyelmünket és önmagunkat. A böjtnek mindig van célja, tehát elhatározzuk, hogy miért szeretnénk ilyenformán böjtölni. Az önmegtágadásnak úgy van értelme, ha nem pusztán önsanyargatás, hanem egyben *nyitás is* Isten országa felé.

A böjt másik lehetősége, Isten akaratára *tudatosan* hangolódni az előbbi szempontsor alapján. Ez össze is köthető a fenti böjtformával. Ezekkel arra törekszünk, hogy Istennek kedves életet éljünk: jellemünkben és tetteinkben látszódjék Krisztus. A böjti időszak vége felé ki-ki fogalmazzon meg olyan célokat, amelyek fontossá váltak számára. (A vastag betűs napok a vasárnapokat, ill. az ünnepnapokat jelzik.)

1. A böjt kezdőnapja vasárnap, böjtfő: családjunkkal együtt menjünk istentiszteletre. (Ha valaki egyedül él, rokonával vagy barátjával.)

2. Tartózkodjunk a televíziótól, amivel visszavonulót fújunk lelki szféránkba, jelezvén, hogy az ünnep megkezdődött!

3. Vegyük fel valakinek a keresztyét, segítségünk terheinek hordozásában – amiképpen Cirénei Simon! Lehet szomszéd, barát, családtag, munkatárs vagy bárki, aki valamilyen különlegesen nehéz terhet kell hogy vigyen.

4. Mondjunk le valamilyen kedvenc ételünkről! Figyeljünk arra, hogy lelki éhségünk mélyebb legyen, ne az étel után, hanem Isten után vágyakozzunk.

5. Vegyük észre a természet szépségeit és csodáit! Isten csodálatos világot adott, örüljünk és adjunk hálát érte.

6. Imádkozzunk azokért, akikkel a nap során találkozunk!

7. Takarítsuk el a szemetet! Az otthonunkban, a munkahelyünkön felhalmozódó rendetlenség a szívünkben uralkodó rendetlenséget is tükrözheti. Tégy rendbe egy fiókot, egy elhanyagolt helyiséget, és gondoldj arra, hogy Isten hogyan akar rendet tenni benned!

8. Kedves bibliai alakunk életéből ragadjunk meg egy mozzanatot, azt igyekezzünk megvalósítani!

9. Félelem-böjt. Valahányszor félelem támad bennünk, érzésünket formáljuk háláadó, magasztaló imádsággá, amiben kifejezzük, hogy Istenbe vetett bizalmunk na-

gyobb, mint a félelmünk. Figyeljük mennyivel könnyebb a napunk, ha a hit és nem a félelem parancsol!

10. Bocsássunk meg! A Miatyánkban azt kérjük, úgy bocsásson meg Isten nekünk, ahogy mi egymásnak.

11. Rádió-böjt vagy számítógép-böjt. Ma ne kapcsold be! Olyan sok hanggal és zajjal töltjük meg az életünket, hogy ama halk és szelíd hangot nem tudjuk meghallani.

12. Emlékezz egy áldott elődödre: lehet az egy idősebb családtag, rokon, barát, aki már lehet, hogy nem él. Idézd emlékezetedbe azt, amit tőle tanultál! Azért lehettünk hívővé, mert valaki beszélt nekünk róla.

13. Erőszak-böjt. Ne hangoskodj, ne légy erőszakos, de légy kedves, türelmes!

14. Ma a gyülekezetedért és lelkipásztorodért imádkozz, akire Isten az igehirdetés szolgálatát bízta. Emlékezz: a papjával perlekedő népen nem lehet áldás!

15. Vegyünk részt az istentiszteleten. Énekeljünk!

16. Ma keressük az alkalmat arra, hogy elismerjük valakinek az erőfeszítéseit!

17. Hallgassunk! Egyik legjobb eszköz arra, hogy kifejezzük gyermekeink iránti szeretetünket, ha időnkből adunk nekik, s odafigyelünk rájuk. Ma még inkább figyeljünk arra, mit akarnak mondani nekünk. Ma a csendet fizelegessük, és figyeljük: Isten talán valami nagy hiányérzetünkre választ akar adni!

18. Szépfőtör-böjt. Ma ne használj kozmetikumot! Emlékezz: porból lettünk és ismét porrá kell lennünk.

19. Adakozz! Mondj le édességről, cigarettáról vagy valami olyasmiről, amit szeretsz. Az árát add valakinek, aki rászorul.

20. Szakíts időt a játékra! Az öröm Isten országának jellemző vonása. Szakíts időt arra, hogy gyermekeiddel játssz, társasjátékozz, énekelj vagy mesélj nekik!

21. Olvass egy keresztyén könyvet! Hitünk épülésére szolgálhat a Biblia mellett más hitméllyítő, egyházi könyv, kiadvány is.

22. Keresd a jót! Figyelj arra, milyen jót kaptál Istentől: család, barátok, munkatársak stb. Mondj el legalább egy dolgot valakinek a nap folyamán, amiben Isten szeretetét ismerted föl.

23. Édesség-böjt. Ne egyél édességet, de figyelj oda azokra az ízekre, amelyeket Isten azon kívül adott!

24. Vizsgáld meg lelkiismeretedet! Vizsgáld meg magad, kérj Istentől erőt, hogy hajlandó légy földadni olyan szokásodat, ami megakadályoz abban, hogy kifejezd szeretetedet Isten és a családod iránt.

25. Pletyka-böjt. Szívesen feketítjük be a másikat, hogy mi különbnek mutatkozzunk. Ma gyakorold magad abban, hogy nem figyelsz oda pletykákra, és nem is adsz tovább ilyeneket!

26. Készség keresése. Gyakran tudjuk, hogy mit kellene tenni, de nem tesszük. Kérd Istent, hogy tegyen késszé a cselekvésre, és segítsen véghez vinni azt, amit elhatároztál!

27. Légy békességteremtő! Boldogok a békességteremtők... Imádkozz a békéért. Világunk tele van békétlenséggel, fájdalommal. Kérd Istent, adjon békét egyének, népek és a világ számára.

28. Küldj üdvözetet! Írj levelet vagy hívj fel valakit, aki magányos. Gyermekeidet is kérheted, segítsenek rajzolni, írni.

29. Légy rejtett samaritánus! Tégy valamit családtagodért anélkül, hogy hivalkodnál vele, hogy te voltál. Isten látja, s megfizet nyilván.

30. Őszinteség! Vizsgáld magad a nap folyamán, mennyire őszinték a szavaid, a viselkedésed, a motivációid. Leplezd le önmagad előtt hazugságaidat és törekedj őszinteségre.

31. Töröld le a könnyet „Jézus arcáról”! Ahol szenvedést látsz, segíts, nem várva semmit érte!

32. Kritika-böjt. Ma a kritizálás kísértésében tanulj megállni. Családtagjaid bírálása helyett légy kedves velük vagy egyszerűen maradj csendben. Korholás helyett dicsérd gyermekeidet, ismerd el bennük a jót!

33. Önbecsmérlés böjtje. Gyakran önmagunknak vagyunk legnagyobb ellenségei. Olyan szigorúan bíráljuk magunkat, hogy attól nem tudunk lélekben nőni. Ma tudatosítsd magadban, hogy Isten szeretett gyermeke vagy!

34. Figyeljünk belső ösztönzésünkre: mire ösztönöz Isten Igéje, hogyan akarja aktualizálni magát bennünk?!

35. Ma különösen egy családtagodért imádkozz, pl. akinek a helye legközelebb van hozzád!

36. Hangolódj Jézus passiójára! Emelj ki belőle egyetlen mozzanatot. Gondolkodj és imádkozz ezzel kapcsolatban!

37. Hétfő: Adj hálát Istennek! Írj össze tíz dolgot, amiért igazán hálás vagy Istennek. A hálás élet szent élet.

38. Kedd: Ma Te határozd meg a böjt tartalmát.

39. Szerda: Ma a „legkisebbekért” imádkozz: a legelhagyatottabbakért, hatalom nélkül valókért.

40. **Nagycsütörtök:** Imádkozz azokért, akik elárultak, hűtlenek lettek hozzád. Imádkozz ellenségeidért.

41. **Nagypéntek:** Köszönd meg, hogy Jézus érted is meghalt a kereszten. Háládat azzal fejezd ki, hogy másnak is elmondod Nagypéntek üzenetét: meghalt, hogy a kárhózatból megváltson, hogy örök halál helyett örök életünk legyen.

42. **Nagyszombat:** Rendezd el azt, amit akkor tennél, ha ma hazahívna Urad.

43. **Húsvét:** Fogalmazd meg, mit jelent számodra Húsvét!

44. Ne hagyd abba! Gondolj vissza az elmúlt hetekre, válassz ki egyet, amiben gyakorolni szeretnéd magad. Határozd el, hogy ezekre a jövőben is figyelsz!

Fodorné Nagy Sarolta

(Megjelent *A református egyház* című lelkipásztori folyóirat 2003 februári számában.)

Prédikáció úrvacsoraosztáskor

Dr. Victor János

Az átok árnyékában*

„... megtöretik...”

1Kor 11,24

Nagyon megszoktuk már ennek a történetnek a szövegét, s ezért annak szavai elvesztették számunkra az élüket. Különböznél lehetetlen volna például e fölött a szó fölött is úgy elsiklanunk, ahogy sokszor tesszük. „Az én testem tiérettetek – megtöretik.” Éles törként kellene belénk szúrnia ennek a kijelentésnek. Hiszen azért használ Jézus olyan erőteljes kifejezést, hogy a borzalmas tény, amelyre utal, egész borzalmasságában állítsa elé. Amint csöndes ünnepi istentiszteletünkben köréje sereglünk az Úr asztalának, az oly szépen és ékesen megterítve hívogat bennünket, és mi illő rendben, tisztességgel, megállapodott formák között oda is járunk a szent jegyekhez: közben sokszor nem érezzük át eléggé, hogy ennek a szertartásnak a nyugodt, szabályos külsőségei mögött milyen égrekiáltó, rettenetes tény rejlik. Képzeld csak el, milyen másképpen viselkedne ugyanez az úrvacsorázó gyülekezet, ha kénytelen volna szemtanúja lenni anélkül, hogy beleavatkozhatnék, itt és most egy élő ember teste „megtörésének”. Nem kell a látványt kiszíneznünk minden borzalmával. Anélkül is megállapíthatjuk, hogy a lelkünk mélyéig felkavarva távoznánk innen és nagyon-nagyon sokáig nem tudnánk elfelejteni azt, amit láttunk. Pedig az úri szent vacsora arra való, hogy nem is akárkinek, hanem a legszentebbnek és legdicsőbbnek, aki valaha e földön járt, a teste „megtörését” idézze a szemünk elé. Amikor kezünkben megtörjük ezt a kenyeret, amely által Ő maga akarta kiábrázoltatni testét szemünk előtt, legalább olyan élénken át kellene élnünk az Ő megöletésének tényét, mintha másvalakinek az erőszakos halálát szemlélőnk végig együtt. Úgy kellene éreznünk, hogy megrendül alattunk is a föld, mint egykor azon a pénteki napon, mintha már nem viselhetne el a hátán ily szörnyűséget, és eltakarja arcát a déli nap, mint egykor a Golgota fölött, mintha nem bírná már el a rettenetes látványt. Lélegzetvisszafolytva kellene megállanunk a döbbenetes tény előtt, és a síri csöndet csak el-elcsukló zokogásnak volna szabad megtörnie. Ott kellene lennünk lélekben a kereszt előtt – az igazi kereszt előtt, amely nem aranyból volt, hanem durván ácsolt halálgerenda, és nem volt ékkövekkel kidíszítve, hanem véres volt.

Mindnyájunknak a lelke visszariad az ilyen látványoktól. Mi szeretjük elkerülni mindazokat, akik csak valamennyire is „megtörettek” az életben. Elrejtjük őket kórházakba, menházakba, és úgy megyünk tovább a magunk útján, mintha ilyen helyek nem is volnának a világon. Szeretjük a mosolygó egészséget, és szinte sikerül is elhitetnünk magunkkal néha, hogy vérző sebek, összeroncsolt testek, haláltusában hánykódó emberek és hasonló kínos látványok csak rossz álmainkban jelenhetnek meg. Finom, kedves, „ízléses” tartalommal igyekszünk megtölteni a világot magunk körül, hogy semmi ne zavarja a lelki harmóniánkat. Örök tavasz virágos pázsitján szeretnénk dallal, vígjátékkal leélni életünket, és nagyon rossz néven vesszük, ha néha-néha valami rémes valóság illetlenül kizökkent ebből a kellemes, derűs illúzió-világból.

Nos, éppen ezért kell nekünk újra meg újra szemébe néznünk a mi Urunk teste „megtörésének”. Ez felébreszt az álmodozásból, szétfoszlatja a kedves, finom hazugságokat és reáeszméltet a kíméletlen, de őszinte valóságra. Mi nem az egészség derűs és

---

* A szerző *A szentek szentjében* című kötetéből.

ép világában élünk, hanem egy összetört világban. Ez a világ élet-halál küzdelem színtere és körülöttünk mindenütt láthatók ennek a harcnak sebesültjei, világtalanjai, rokkantjai, elesettjei. Ezt a földet könny, vér és verejték öntözi naponkénti bőséges záporral. Ez az emberiség, amelyhez mi tartozunk – a maga egészében roncs és nyomorék. Borzalmas nyomai látszanak rajta annak, hogy a maga egészében bűnös, elbukott fajta. Önmagát kell hazugságokkal elámítania annak, aki erről nem akar tudomást venni!

Hátha még Isten szemével tudnánk nézni az embereket és köztük önmagukat! A külső, viruló egészség színe mögött is mennyi belső összetöröttséget látnánk akkor! Hiszen utóvégre mi egy kéznek vagy lábnek az elvesztése az önbecsüléshez képest? Mi egy testi szervnek a megrongálódása ahhoz képest, ha valakinek a hú szeretetét csúfolták meg, az emberekbe vetett bizalmát tették tönkre, az élethez fűzött legszebb reménysegeit zúzták össze? És ami Isten szempontjából a legfontosabb: mit ér minden egyéb épség, szépség, virulás az emberben, ha dicsőségének koronáját, az istenfiúságot tépte le fejéről valami átkos ellenség? Rettenetesen összetört roncs az ember!

És íme, ebben az összetört embervilágban megjelenik az Embernek Fia, akin nincs hatalma az átoknak, az egyetlen, aki ép és egészséges. Miért? Hogy sugárzó életének teljességében elvonuljon köztünk, a megrontottak, a csonka-bonkák, a rom-emberek között. Jertek, álljunk elébe a világtörténelem legborzalmasabb eseményének, mely mégis a legdicsőségesebb csoda. Az Ő teste is „megtöretik” A tragédiáknak ebben a világában Ő éli át a legrettenetesebb tragédiát. Ő magára veszi és elszenvedi a mi átkunkat. Nem akar idegen maradni a mi sorsunktól, hanem megosztja azt velünk és fenékig megízleli annak minden keserű mérgét.

Kívánnátok inkább, hogy ezen az asztalon ne egy megölt áldozatnak testét és véréit ábrázolják a jegyek? Finomabbnak tartanátok, ha virágok színei, édes, füstölő szerek illata és hasonló jelképes érzéki tárgyak inkább csak szépet, gyönyörűséget idéznének a képzeletetek elé? Ugye, mégis inkább éppen ezért a megtört kenyérért és ezért a pirosuló boréért vagytok hálásak, még ha sebekről, gyötrelmekről, halálról beszélnek is. A valóságot úgy sem szépíthetjük. Nekünk nem a sebeinket titkoló hazug álmok kellene, hanem ebben a mélységesen komoly életben rajtunk rágódó bajok ellen komoly orvosság. Ezt kapjuk meg itt. Sebeket látunk, de olyanokat, amelyek által gyógyulunk. Összetöretést, de olyat, amely minket helyreállít. Halált – de olyat, amiből élet fakad számunkra. Ámen.

A Genezáret partján

Lelkipásztorok lelkigondozói rovata*

Jerry Bridges: *Kegyelem* (2.)

Mi a kegyelem?

Mi tehát a kegyelem, amely által megmenekültünk, és amely alatt élünk? A kegyelem Isten ingyenes és meg nem érdemelt jóindulata, amellyel a kizárólag ítéletet érdemlő bűnösöket ajándékozza meg. Isten szeretetének megnyilvánulása a szeretetre nem méltó ember iránt. Isten lehajol az emberekhez, akik lázadásban élnek vele szemben.

A kegyelem teljesen szemben áll bármilyen önmagunknak tulajdonított érdemmel. Más szavakkal: a kegyelem és a cselekedetek kölcsönösen kizárják egymást. Ahogy arról Pál apostol a Rómaiaknak írt levelében szól: „... ha pedig kegyelemből van, akkor már nem cselekedetekért, mivel a kegyelem akkor már nem volna kegyelem” (Róm 11,6). Istennel való kapcsolatunk vagy cselekedeteken, vagy kegyelmen alapul. Soha nem kerülhetünk vele cselekedetek-plusz-kegyelem kapcsolatba.

Továbbmegyek: a kegyelem nem úgy működik, hogy először megment bennünket bűneink méltó büntetésétől, majd ellát néhány új lelki ajándékkal, végül magunkra hagy, hogy Lelki érettségre jussunk. Sokkal inkább, ahogy Pál írja: „... aki elkezdte bennetek a jó munkát (kegyelme által), elvégzi a Krisztus Jézus napjára (szintén kegyelme által)”. (Fil 1,6) John Newton az életünkben folyamatosan munkálkodó kegyelem lényegét ragadta meg *Érthetetlen kegyelem* című énekében: „Megőriz, megvéd, s bőségesen elég elérni otthonunk!”

Pál apostol ma nekünk is felteszi a kérdést, ahogyan a galáciabeli hívőknek is feltette: „Ennyire esztelenek vagytok? Amit Lélekben kezdtetek el, most testben akarjátok befejezni?” (Gal 3,3) Bár a körülmetélkedés speciális kérdését tárgyalja, mégis figyeljük meg, nem azt mondja: „Célotokat körülmetélkedéssel akarjátok elérni?” Általánosít, és nemcsak a körülmetélkedés kérdésével, hanem egy sokkal szélesebb körű problémával foglalkozik: az Isten jótetszését megnyerni próbáló emberi erőfeszítéssel – beleértve a törvényeskedés lelkületében véghezvitt jó keresztyéni cselekedeteket és lelki fegyelmet.

Krisztus érdeme

Pál apostol néha Isten kegyelmét és Krisztus érdemét szinte azonos értelemben használja – ahogyan én is teszem ebben a könyvben. Pál apostol például ezt írja:

„Íme, én, Pál mondom nektek, hogy ha körülmetélkedtek: Krisztus semmit sem használ nektek. De ismét bizonyóságot teszek minden embernek, hogy aki körülmetélkedik, köteles az egész törvényt megtartani. Akik törvény által akartok megigazulni, elszakadtatok a Krisztustól, a kegyelemből pedig kiestek.” (Gal 5,2–4)

Figyeljük meg a Pál által használt párhuzamos állításokat: „Krisztus semmit sem használ nektek” – „elszakadtatok a Krisztustól, a kegyelemből pedig kiestek.”

Az Efézus 2,4–7-ben viszont a következőt mondja:

---

* Ezt a sorozatot a presbiterképzésben is felhasználhatjuk

„De Isten, gazdag lévén irgalomban, az ő nagy szeretetéért, amellyel minket szeretett, minket is, akik halottak voltunk a vétkek miatt, életre keltett a Krisztussal együtt – kegyelemből van üdvösségetek! –, és vele együtt feltámasztott, és a mennyek világába ültetett Krisztus Jézusért, hogy megmutassa az eljövendő világban kegyelmének mérhetetlen gazdagságát irántunk való jóságából Krisztus Jézusban.”

Tekintsük át újra Krisztus és a kegyelem közeli kapcsolatát. Minket „életre keltett a Krisztussal együtt – kegyelemből van üdvösségetek!” És Isten meg akarja mutatni „kegyelmének mérhetetlen gazdagságát irántunk való jóságából Krisztus Jézusban”

Bár Isten kegyelme és Krisztus érdeme nem ugyanaz, mindig egyszerre jelennek meg Istennel való kapcsolatunkban. Nem tapasztalhatjuk meg az egyiket a másik nélkül. Ha a sorrendet tekintjük, Isten kegyelme jön előbb. Kegyelméből küldte el Isten, az Atya, egyetlen Fiát, hogy helyettünk meghaljon. Másként fogalmazva, Krisztus halála Isten kegyelmének eredménye; a kegyelem nem Krisztus halálának az eredménye.

Az is igaz azonban, hogy Isten kegyelmének megtapasztalása számunkra csak Krisztus halála miatt lehetséges. Isten kegyelmes, de abszolút mértékben igazságos is; vagyis az Ő igazságossága szent törvényének legkisebb megsértésétől sem tud eltekinteni. Mivel Krisztus tökéletesen eleget tett Isten igazságosságának, mi megtapasztalhatjuk Isten kegyelmét. Évekkel ezelőtt hallottam egy egyszerű kegyelem-betűszót, amely ezt a kapcsolatot fejezi ki:

Krisztus Egyszeri Gyalázata Embernek Lehetséges Egyetlen Megoldás

Ezért állítottam ebben a fejezetben – és újra és újra ismétlem majd egész könyvemben –, hogy Krisztus már kifizetett minden áldást, amit mi életünk során kapunk Istentől, az Atyától.

Dávid király életének egy szép epizódja illusztrálja Isten Krisztuson keresztül iránunk gyakorolt kegyelmét. Mefibóset Dávid legkedvesebb barátjának, Jónathánnak, Saul fiának gyermeke. Mindkét lábára megbénult ötéves korában. Miután Dávidot egész Izrael királyává választották, az volt a vágya, hogy Saul háza népének maradéka iránt kedvességet tanúsítson Jónathánért. Így Mefibósetet – a nyomorék és nyomorgó, önmaga ellátására képtelen, mások kenyerén tengődő fiatalembert – elhozatta a házába, és így rendelkezett: „... az én asztalomnál fog étkezni, mint egy királyfi” (2Sám 9,11).

Miért bánt Dávid Mefibósettel úgy, mint a saját fiaival? Jónathánért. Azt mondhatjuk, hogy Jónathán Dávid iránti hűséges barátságával „megvásárolta” Mefibóset helyét Dávid asztalánál. Mefibóset elesettségében és nyomorult állapotában, saját sorsának irányítására képtelenül, mások jóakarátának kiszolgáltatva, akár egy rólunk szóló illusztráció is lehetne: a bűn által megnyomorodva képtelenek vagyunk segíteni magunkon. Dávid irgalmasságában az Atya képe, Jónathán pedig Krisztus mása.

Ahogy Mefibóset felemeltetett a királyi asztalhoz Jónathánért, mi Isten gyermekeinek sorába emeltettünk Krisztusért. Helyet foglalni a király asztalánál nem csak a napi étkezések biztosítását jelentette, hanem más előjogokkal is járt. Hasonlóan Isten megváltó terve Krisztusért magában foglalja mindazt a gondoskodást, amire szükségünk van, nemcsak az örökkévalóságban, de ebben az életben is.

Az ihletett szerző mintha hangsúlyozni akarná Mefibóset kiváltságait, négyszer is megemlíti egy rövid fejezetben, hogy Mefibóset a király asztalánál étkezett (2Sám 9,7–10.11–13). Háromszor mondja az említett versekben, hogy mindig a király asztalánál evett. De a leírásnak mind a kezdete, mind a vége azt az állítást tartalmazza, hogy Mefibóset mindkét lába béna volt. Mefibóset soha nem gyógyult meg bénaságából. Soha nem tudott eljutni oda, hogy elhagyja a király asztalát, és a saját lábára álljon. Éppen így mi sem tehetjük meg ezt.

Alkalmi prédikációk

Gyülekezeti bibliaóra

Molnár Miklós
Budapest

Isten munkája a család életében

„Utad van számtalan sok, Uram, és eszközöd”

„József... nem ismertette meg magát,
és keményen beszélt velük.”

(1Móz 42,7)

Isten vezeti a szétszéledt család tagjait. Az Ószövetség kedvelt képe szerint: „terelgeti”, mint ahogy a pásztor a nyáját. Hosszú idő után most érkezett el annak az ideje, hogy a családtagok újra találkozzanak egymással. Az egybegyűjtés nehéz munkáját maga Isten, a jó Pásztor végzi. Erre neki számtalan eszköze van. Vannak kedves, kellemes eszközei, amikor úgy vezet, hogy bőséget ad, felüdít, elűzi a félelmet a szívünk-ből, őriz és vigasztal. Ilyen kedves eszközökről tanít a 23. zsoltár. Vannak azonban szigorú eszközei is, amelyek fájdalmat okoznak. Nemszeretem események, amelyek mégsem haszontalanok, mert általuk Isten irányítja övéit. Néhány ilyen fájdalmas, ám mégis szükséges útról és eszközről szól most hozzánk az ige.

Ilyen volt József családjának történetében *a szükség*. Az a hét szűk esztendő, amely nemcsak Egyiptom népét tette próbára, hanem a környező országokat is. Jákób családját is. Éheztek. Nagy úr az éhség! A testvérek maguktól biztosan nem mentek volna el Egyiptomba, de az ínséges esztendők rákényszerítették őket erre az útra. Isten kezében eszköz lehet még a baj, a betegség, az ínség is. Figyeljünk fel arra, hogy nem véletlen események sorozata az életünk, hanem Isten terelget bennünket ezek által is.

Ilyen eszköz volt Isten kezében Jákóbnak, az apának *szigorú szava*, ahogy szinte ráförmed ellentmondást nem tűrő határozottsággal fiaira: „Mit néztek egymásra?... Egyiptomban van gabona, menjetek el, és vásároljatok ott gabonát, hogy életben maradjunk és ne haljunk meg.” Kemény hang, határozott beszéd, amely érezteti, hogy életről-halálról van itt szó. Előfordul, hogy hozzánk is családtagjaink szava által akar valamit üzeni Isten. Figyeljük és tegyük mérlegre szüleink, testvéreink szavát, életbölcseességét, hátha az által is Urunk akaratát érthetjük meg.

Eszköz volt Isten kezében József *ellenségesnek tűnő magatartása is*. A testvérek nem ismerték fel őt. Idegen, rosszindulatú, gyanakvó, vádaskodó ellenséget láttak benne, aki packázik velük. Pedig még az ellenség által is megszólalhat Isten akaratára. József szigorú szava nyomán éreznek lelkiismeret-furdalást, és amikor családjukról beszélnek, kimondják azt, amit szívük titkaként eddig magukban hordoztak: „Egyikünk nincs meg” Tudták ők ezt korábban is, de „tabutéma” volt közöttük. Nem beszéltek róla. Ide terelgette Isten József testvéreit, hogy ne külső kényszerből, hanem „maguktól” kimondják: „Egyikünk nincs meg” Most már Isten leteszi a külső eszközöket. Megérkeztek oda, ahol eszköztelenül, a szív legmélyén fekvő titok felől kérdez az Úr: hol van az a testvér, aki nincs meg? Hol vagy, Ádám? Miért rejtőzködsz? Hol van Ábel, a te testvéred? Áldozatul esett? Hol van József? Semmit nem tudsz róla? Címe ismeretlen? És hol vannak azok, akiket rám bízta: szüleim, gyermekeim, munkatársaim, szomszéd-

daim? Vajon őrizője vagyok-e én az én testvéremnek? És hol van Jézus, aki testvéredül született? Hol keresed Őt? A kereszten keresd, mert ott találsz meg.

Ide, erre az útra tereli Isten a család tagjait, hogy észrevegyék: „Egyikünk nincs meg”. Hogy hiányozzon nekünk az, aki nincs meg. Hogy keressük őt, és ne nyugodjunk bele abba, hogy nem tudunk róla semmit. Mint ahogy Isten is keres minket, ahogy a pásztor addig megy az elveszett juha után, amíg meg nem találja.

„Csak vezess, Uram, végig, és fogd kezem, míg boldogan a célhoz elérkezem, mert nélküled az én erőm oly kevés, de hol Te jársz előttem, nincs rettegés.”

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 42,7–17)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Véletlenek sorát látom-e életem eseményeiben, vagy észreveszem Isten vezetését?
- Mondjunk bibliai példát arra, hogy milyen eszközöket használt Isten az Ő akaratának megvalósítására?
- Felismertem-e már azt, hogy Isten másokat hogyan használt fel arra, hogy engem vezessen a jó úton?
- Engem indított-e arra, hogy én is váljak eszközévé, amikor másokhoz akar szólni?

Önismeret a családban

*„József tehát megismerte a testvéreit,
de azok nem ismerték meg őt.”*

(1Móz 42,8)

Húsz év telt el azóta, hogy Józsefet rabszolgának eladták testvérei. Sok minden történt ez idő alatt. József kamasz fiúból tekintélyes férfiúvá érett. Egyiptomi módon táplálkozott, öltözött, átvette szokásait, hibátlanul beszélt nyelvéket. Rá sem lehetett ismerni. Még a testvérei sem ismerték fel őt, amikor apjuk unszolására élelemért Egyiptomba mentek. Azt a kérdést teszi fel nekünk az ige, hogy ismerjük-e egymást? Ismerjük-e önmagunkat? Kinek ismerjük magunkat és egymást a családban? Erre a kérdésre József testvéreinek akkor kellett választ adniuk, amikor azzal vádolták őket, hogy kémelek. Egyiptomba érkezésük célja nem az, hogy élelmet vegyenek, hanem az, hogy ki-kémleljék az országot.

Első reagálásuk erre a vádra az, hogy ők igaz emberek. Azt bizonygatják, hogy ők derék, becsületes, megbízható emberek, akikben semmi rossz szándék nincs. Ilyennek ismerik magukat. A vádat „kapásból” visszautasítják. Szinte sértődötten mondják, hogy „becsületesek vagyunk”. Jézus egy alkalommal az imádságról tanított. Ekkor szólt arról, hogyan imádkozott a farizeus: hálát adok Istenem, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember. Nem vagyok ragadozó, hamis, parázna. Megtartom a parancsolatokat. Jó ember vagyok. Hibátlan vagyok. Vajon mi, akik itt vagyunk a templomban, nem így gondolkodunk? Vajon nem ismerjük magunkat tisztas családanyáknak, családapáknak, testvéreknek? Még büszkének is vagyunk a magunk jóságára.

Aztán egyszer csak megszólal bennük egy másik hang, amely a szívük mélyéből tör elő, és azt mondja: „bizony vétkezünk”. Hirtelen eszükbe jut egy régi eset, amikor öcscsüket egy kiszáradt ciszternába dobták, aztán rabszolgának eladták Egyiptomba. Két évtized telt el azóta. Mi minden történt ez idő alatt! Már feledésbe is ment, amit öcscsükkel tettek. És most hirtelen, váratlanul megrohanták őket a régi emlékek. Eszükbe jut testvérük riadt arca, könnyörgő szava. Kiderül, hogy a szív mélyén eltemetett, régen volt események: élnek. Hirtelen elő tudnak törni belőlük. Félelmetesen tudnak fájni.

Vádolnak. Összefüggéseket láttatnak meg. Jelenlegi szorult helyzetük és az a bizonyos régi esemény kapcsolatban van egymással.

Melyik megnyilatkozásuk az igaz? Az, amikor azt bizonygatják, hogy „igaz emberek vagyunk” Vagy az, amikor azt mondják, hogy „bizony vétkezünk” Úgy keressük a feleletet erre a kérdésre, hogy Jézust is vonjuk be a helyes válasz megtalálásába. Kérdezzük meg: Urunk, Jézus, miért jöttél el közénk? Azért, hogy megerősíts minket abban a hiedelmünkben, hogy mi igaz emberek vagyunk, akikben semmi rossz, semmi bűn nincsen? Mi jók vagyunk, s ha a világon sok a gonoszság, akkor az a másik ember miatt van, nem miattunk. Vagy azért, hogy az ige tükrét tartsd elénk, és abba belenézve rádőbbenjünk: „bizony vétkezünk” Vagy még személyesebben elmondhassuk a tékozló fiúval: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened...”

Uram, bűneim sokasága, undoksága megérdemli haragodat. Méltók vagyunk arra, hogy ellenünk, szent Istenünk, felelmed ostorodat. De tudjuk, hogy aki megvallja és átallja bűneit, s Hozzád megtér, azt nem hajtod el előled, sőt Tőled bűnbocsánatot az nyer.

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 42,1–17)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Valóságos veszedelmet jelent-e a bűn az emberiség életében, vagy az egész „bűnkérdést” csak az egyházak nagyítják fel?
- Nekem is vannak bűneim, vagy csak másoknak?
- Mit tanít a Biblia a bűnről?

„Egyszerűvé formálj”

„És mikor fogytán volt az eleség, melyet Egyiptomból hoztak, monda nékik az ő atyjuk: Menjetek el ismét, vegyetek nekiink egy kevés eleséget.”

(1Móz 43,2)

Amikor idő múltán Jákób újra elküldi fiait Egyiptomba, ők kénytelen-kelletlen indulnak el. Nem szívesen mennek, de az először hozott élelem fogytán van, és a szükség kényszeríti őket. Ez a második útjuk szinte ismétlődése az elsőnek. Jákób azt mondja fiainak: „Menjetek el *ismét*.” A testvérek *ismét* nehezen állnak kötélnek. Szorongás, sőt félelem van a szívükben. Aggódva gondolnak arra, hogy *ismét* találkozniuk kell azzal a szigorú főemberrel, aki az élelmet osztja. Akit nem kerülhetnek el. Aki *ismételten* feltűnően nagy érdeklődést tanúsított otthon maradt családtagjaik – elsőrenden öreg apjuk és legkisebb testvérük – iránt.

A mi életünkben is vannak ismétlődések, amikor nem történik velünk semmi új, semmi különös. Jönnek-mennek a megszokott hétköznapiak, apró, jelentéktelennek tűnő események. Mégsem hiábavalók ezek a szürke mindennapok, mert ezek által is formál minket Isten. Egy szobrászművészt figyeltem meg egyszer, aki a már formára faragott márványt csiszolta. Hosszan, türelmesen, fáradhatatlanul, apró mozdulatokkal dolgozott. Így alakult lassan-lassan keze alatt a márvány. Ehhez hasonlóan csiszolja, formálja Isten végtelen türelemmel a mi életünket is. Nehezebb embert csiszolni, mint márványt, mert míg a már megformált márvány megőrzi alakját, addig az „ember-anyag” gyakran visszaalakul korábbi formájára. Ezért csodálattal figyeljük meg, hogy milyen végtelen türelemmel formálja Isten övét. Évtizedeken át, meg-megismétlődő események által türelmesen alakítja életünket. Madách *Az ember tragédiájából* a falanszter-jelenetre gondoljunk, amikor Michelangelo azért panaszkodik, mert parancsra mindig csak egy-

forma, dísztelen széklábakat kell készítenie: „Soká könyörögtem, hagyják módosítanom, engedjék, hogy vések rá holmi dísz. Nem engedték.” Bezzeg Isten nem ilyen fantázia nélküli. Figyeljük meg, hogy milyen gazdag és ötletes a teremtésben. Nincs két egyforma falevél. Még a teljesen egyformának tűnő ikrek között is találunk különbözőségeket.

Isten nem sablonosan, nem „egy kaptafára” formálja az embert. Mindenki a maga egyénisége szerint foglalkozik. Másként formálja Jákóbot, az apát, akit mély gyászából kell kiemelnie. Megint másként Józsefet, hogy megaláztatásában össze ne törjön, és hirtelen kapott hatalmától meg ne részegedjen. Megint másként szólítgatja a testvéreket. Mint a jó orvos, aki a kényes pontra teszi ujját – nem azért, hogy fájdalmat okozzon, hanem azért, hogy azon a „neuralgikus” helyen kezdődjék a gyógyulás.

József családjának tagjait „belső lelkiképpen” ismeri, formálja az Úr. Hányszor megmakacsoljuk magunkat, és visszaélünk Isten türelmével. Inkább törünk, mintsem hajlunk. Hányszor akarjuk a magunk gondolatait – talán kegyes formában is – Őrá erőltetni, amikor nem azért imádkozunk, hogy „legyen meg a Te akaratod”, hanem azért, hogy legyen meg az én akaratom.

Bocsáss meg nekünk, Urunk, Istenünk, hogy noha régóta és türelmesen formálsz minket, mi mégis oly nehezen formálódunk akaratod szerint. Ó-emberünk markáns vonásai nehezen tűnnek el rólunk. Köszönjük, hogy hosszan tűrsz érettünk, mert nem akartod, hogy elveszünk. Olyanok szeretnénk lenni kezdedben, mint az agyag a fazekas kezében. Formáld minket jótetszésed szerint!

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 43)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Formálódtam-e már azóta, mióta Isten „kézbe vett” és csiszolt?
- Miben lett más a gondolkodásom?
- Változott-e érdeklődési köröm?
- Más lett-e embertársaimmal való kapcsolatom?
- Másként végzem-e azóta munkámat?
- Megváltozott-e életem ritmusa?
- Családommal is másként törődöm, mint régebben?
- Vagy?

Emberfaragó Isten

„Adja a mindenható Isten, hogy az az ember irgalmas legyen hozzátok...”

(1Móz 43,14)

Hogyan formálja Isten a család tagjait? Személyre szabottan. Nézzünk erre néhány példát.

Júda, a „jó ember” Ő az, aki a testvérek gyilkos indulatát igyekszik fékezni. Nem mer ugyan nyíltan ellene mondani a gonoszságnak, de a fék szerepét igyekszik betölteni. Azt gondolja, hogy taktikázással meg lehet menteni Józsefet a testvérek haragjától. Ő az, aki a történetünk elején azt javasolja, hogy ne öljék meg testvérüket, elég, ha bedobják az üres ciszternába. Nem vállalja nyíltan a felelősséget, nem áll ki bátran az élet mellett. Júda magatartása azért veszedelmes, mert szavának súlya van a testvérek között. Ma azt mondanánk, hogy „referenciaszemélyiség” Őt úgy formálja Isten, hogy a történet végére felelősséget vállaló, bátran kiálló emberré lett. Az „egyiptomi főember” ragaszkodik ahhoz, hogy a legkisebb testvért, Benjámint is vigyék magukkal a legközelebbi útjukra. Az apa pedig féltette őt, és nem akarta elengedni – akkor Júda

előállt és felelősségteljesen, nyíltan azt mondta: „Én kezeskedem érte, az én kezemből kérd számon.” (43,9) Isten a gyáván meghúzódo embert felelősségteljessé formálja.

Jákób, az apa „ügyeskedő” Egész életében igyekezett az elsőszülöttségi áldást magának megszerezni, de mindig csalafinta úton. Testvérétől egy tál lencsén megvette az elsőszülöttségi jogot. Apját félrevezette. Nagybátyját megkárosította. Bevált módszere az volt, hogy ajándékokkal lekenyerezte ellenfeleit. Őt arra tanította meg Isten, hogy „nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené” Isten az ügyeskedő embert alázatossá, engedelmessé formálja.

A testvérek kísértése az erő volt. Kemény munkát végeztek, nehéz körülmények között éltek. Veszélyeknek voltak kitéve, és ez megedzette őket. Ők voltak a családban az erős emberek. Ezért azt gondolták, hogy a kisebb, az erőtlenebb alkalmazkodjék hozzájuk. Hatalmukat arra használták, hogy a kisebbet félretegyék az útjukból. Nem megváltoztatni akarták öccsüket, hanem megsemmisíteni. Felháborítónak találták még a gondolatát is annak, hogy ők bárki előtt is leboruljanak. Isten azt érteti meg velük, hogy az erőt szolgálatra kapták, és az erősek tartoznak azzal, hogy az erőtlenek erőtlenségét hordozzák, és ne maguknak kedveskedjenek (Róm 15,1).

Józsefet is formálta Isten. Nehogy azt gondoljuk, hogy ennek a történetnek ő a hibátlan főszereplője. Az ő kényes pontja a *dicsekvés* volt. Istentől kapott kijelentést, de ő erre nem figyelt, hanem álmaival dicsekedett. Magát szerette volna családjának közép-pontjába helyezni. Isten a dicsekvő embert is formálja, és megtanítja arra, hogyan lehet szeretni, szolgálni, áldást mondani, önként meghajolni, Istent dicsőíteni.

Milyenné formálja Isten az embert? Jézusivá. „Hogy a Jézus élete is láthatóvá legyen halandó testünkben” (2Kor 4,11). Jó lenne, ha minket is az a vágy töltene be: „Ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Ővéi vagyunk.”

Tied, Uram, a dicsőség, miénk pedig orcánk pirulása! Köszönjük, hogy nem hagysz minket bűneinkben, hanem Jézus képére és hasonlatosságára formálsz. Bocsásd meg, hogy oly sokszor ellenállunk akaratomnak. De azért bízunk Benned. „Van hatalmad rá, tudom, míveléd édes Jézusom: hit, remény és szeretet töltse be a szívemet.”

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 43,1–14)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Kinek az indulatára formál minket Isten?
- Tehetek-e én is valamit annak érdekében, hogy Isten engem is formáljon?
- Meddig tart a formáltatásunk?
- Mikor leszünk hibátlanok, tökéletesek?
- Melyik a hiteles: ha én mondogatom, hogy mekkorát változtam, mióta Jézus útján járok, vagy ha a környezetem veszi észre, és ők mondják ezt?

Esketési igehirdetés

Ladányi Péter Sándor
Marosnagylak

„Aranyábécé”

Alapige: Példabeszédek 31,10.30

A Példabeszédek könyve az ókori bölcsességirodalomhoz tartozik. Műfaji sajátosságai mellett olyan alapigazságokat fogalmaz meg, amelyek nem emberi filozófiára vagy eszméire alapoznak, hanem Isten rendelkezéseire.

A felolvasott két vers az ún. „Arany ábécéből” származik, ami fiatal, házasság előtt álló lányoknak szól. Azért nevezték el így, mivel az igeversek a héber ábécé soron következő betűivel kezdődnek. A felolvasott alapige két fontos dologra hívja fel a figyelmünket. *Először* arra, hogy a megfelelő házastárs felértékelhetetlen kincs a hitvestárs és a házaselet számára. *Másodszor* pedig arra, hogy minden kvalitás ideigtartó, következésképp értéktelen, ha nincs istenfélelem a családban, amely ezeket a jó tulajdonságokat folyamatossá tudja tenni.

Természetesen nem csak a nőhöz szól az ige, mert a házasságot férfi és nő együtt alkotják. Tehát az elhangzott ige szavai egyformán szólnak mindkettőtökhöz, kedves testvéreim. Nincs, és nem is lehet e kapcsolatban „úr-szolga” viszony. Azt bárminek lehet nevezni, de nem házasságnak. A „hozáálló segítő társ” kiegészítést jelent, az egy-egy megvalósítását, nem pedig a fent említett egymás feletti uralkodást.

I.

Ismeretes, hogy régen – de sajnos napjainkban is – voltak és vannak érdekházasságok. Az ember által előre megtervezett dolgok többnyire önértékűek, és ennek értelmében nem minden esetben szolgálják Isten dicsőségét. Az érdekből kötött egyezés egy életre megpecsételheti, keserűséggel itathatja át a hitvestársak házasságát. Igaz, hogy olyan eset is előfordult már, hogy egy-egy ilyen érdekházasság kapcsán boldog családi élet alakult ki.

Ez talán a jobbik eset, ha így fogalmazhatok. Hiszen ma már a házasság is kezdi elveszíteni fontosságát a közhitben, és egyre inkább üres formalitássá válik sokak szemében. Az ún. vadházasságok ma már szinte senkit sem botránkoztatnak meg. Ha pedig akad olyan, aki ezen megbotránkozik, azt ósdi felfogásúnak tartják, ha egyáltalán figyelembe veszik véleményét. Ma már minden szabad, sulykolja belénk a „modern” világ. Légy önmagad! Valóítsd meg önmagad! – és sok ehhez hasonló vakvágányra vezető jelszót hallhatunk még.

Az önző életmód sehogy sem egyezik a Szentírás tanításával, Isten akaratával. Az önzés nem lehet jelen egy boldog házasságban, ellenkezőleg, boldogtalanná tenné azt. „Derék asszonyt kicsoda találhat? Mert ennek ára sokkal felülhaladja az igazgyöngyöket.” Derék férfitút kicsoda találhat – tehetnék hozzá –, mert felbecsülhetetlen az ő értéke. Igen, keresztyén testvéreim, a kölcsönös tiszteleten és becsületen, nem utolsó sorban a kölcsönös szereteten alapuló kötelék elszakíthatatlan. Azt is mondhatnánk, csak így van értelme és célja a házasságnak, következésképpen eredménye is.

Ha az eredeti héber szöveget elemezzük, akkor kiderül, hogy a „derék” mivolt erőt és egyben gazdagságot is jelent. De kérdezzük meg nyíltan: mi lehet értékesebb egy

családban a békességnél? Vagy mi lehet drágább a családban a boldogságnál? Vagy ismét, mi lehet hatalmasabb erő a szeretet összetartó kötelékénél? Azt hiszem, mindnyájan, akik itt vagyunk az Úr házában, azt felelnénk, hogy semmi sincs, ami felülmúlná az előbb felsorolt értékeket. Mert értékekről van itt szó, Istentől kapott ajándékokról, amelyeket sem megvásárolni, sem más módon megszerezni nem tudunk és nem is lehet, csak elfogadni attól, Aki áldásként adja számunkra.

II.

Ha megkérdezné valaki, mi ragadott meg, amikor ezt a lányt először megláttad, kedves vőlegény, bizonyára azt felelnéd, hogy a szeme, vagy a haja színe, vagy kedvessége, vagy talán valami más tulajdonsága. Hasonlóképpen te is, kedves menyasszony, valamilyen külső vagy belső tulajdonság alapján döntöttél, amikor ezt az ifjút választottad. Így igaz, minden természetes vonzódás a szerelemmel kezdődik, és majd később alakul át szeretetté. Ez a lényege a ti házasesetetek megszilárdulásának is. Ha nem alakul ki a kölcsönös szeretet, sohasem lesztek boldogok. Azt pedig jól jegyeztétek meg, ha az istenfélelem határozza meg az egymáshoz való viszonyulásokat, akkor mindenképpen a szeretet lesz az, ami beillatozza életeteket.

Minden elmúlik, a szépség is, a fiatalság is, a testnek ereje és ékessége, de a szeretet örökre megmarad. Talán feltehetné valaki a kérdést, hogy mi ennek a haszna vagy eredménye? Ha eddig nem jöttetek rá, hadd mondjam el még egyszer: az ÉLET maga. Nem mindegy, hogyan élünk, miért élünk, kiért élünk és minek élünk. Isten az élők Istene, és azt akarja, hogy gyarapodván áldás származzon mindabból, amit teszünk. Márpedig áldás csak akkor származik, ha szeretet van, békesség van, és önfeláldozás van közöttetek.

Most, amikor a boldogság fátylán keresztül érkeznek ezek a szavak a ti értelmetekhez, nem gondoltok semmi nehézségre, sem fájdalomra. Pedig ez az út nem egy sima és gondoktól mentes út. Bizonyára találoztok majd mindenféle megpróbáltatással és különféle gondokkal, amelyek talán meghátrálásra is készíthetnek majd. Nem elbátorítani, hanem felkészíteni akarlak benneteket.

A prédikáció elején azt mondtam, hogy a felolvasott két vers régmúlt idők „Arany ábécéjéből” származik, és mindmáig érvényes. Talán a szentíró így akarta kifejezésre juttatni, hogy nem lehet egyszerre mindent elsajátítani. Nem lehet egyből bölcsen dönteni, hanem lépésről lépésre, egymást támogatva lehet előre haladni. A kisgyermek is lassan tanul meg olvasni. Minden betűt külön-külön meg kell hogy ismerjen, s csak azután köti össze, hogy szavakká formálódjanak. Ilyen a házaseslet is. Minden lépését meg kell tanulni, hogy megvalósuljon a kívánt harmónia.

Ha azt gondoljátok, nehéz lesz, hadd mondjak ellent nektek. Nem nehéz, mert mindig van kitől tanácsot kérni. Mindig van kitől útbaigazítást kapni. Mindig ott van a Mennyei Tanítómester, aki örködik lépteitek felett. Ő sohasem hagy cserben, mindig veletek lesz, csak kérjétek, csak hallgassatok tanácsára, hogy dicséretet szerezhessetek magatoknak, családotoknak és dicsőséget Istennek, a mi Mennyei Atyánknak, hogy valóban életetek legyen. Ámen.

Temetési igehirdetés

Csúry István
Nagyvárad

Ahova te mégy, oda megyek...

Alapige: Ruth 1,16–17

Gyászoló Testvéreim!

Jézus Krisztusban hívő emberként rólatok és magunkról nem mondhatok kevesebbet, mint azt, hogy útjaink Istennél végződnek, és ott érkeznek célhoz, ahol azt az Ő mennyei szeretete és irgalma kijelöli. Megváltónk erre tanítja a benne bízókat, és ezt pecsételi meg a feltámadással.

A hitetlen ember ott leplezi le magát, amikor a véletlent emeli a sorsdöntő elemek közé, vagy amikor a bizonytalanságot mint természetes motivációt fogadja el. A kételkedés és hitetlenség világában gyakran a hívőnek is nehéz megmaradnia rendíthetetlen hittel abban, hogy rövid vagy hosszú élet után, várható vagy tragikus halál beálltával az élet Jézus Krisztus karjai közé érkezik.

Fájó, mélyen gyászoló szívvel vagyunk veletek, kedves testvéreim. Két koporsó próbálja erőtököt, kétszeres a bánat, ami egyszerinek is elviselhetetlen. Nincs is földi hatalom, amely enyhületet ígérne, nincsenek szavak, és nem létezik gyógyír, hanem csak egyedül Isten rendelésében, amit most is megüzen, ma is megelevenít, és nekünk is a szívünkbe vés kemény szeretettel.

Istennek mindeneket vigasztaló akaratának kell ma helyet adni. Ruth könyvében éppen az özvegyen és gyermekei nélkül maradt Naómi ajkán hangzik ez el. Az első rész kilencedik versében azt olvassuk, hogy Istennek feltalálható nyugalma van. A testben és lélekben összetört szív meglátja és láttatni tudja a menedéket nyújtó támaszpontot, a kenyeret adó otthont, a menny jelenlétét a Sionon Isten házában, de már most saját majdani jelenlétét a mennyben, a helyet, ahova felemel az Úr egyedül a hitnek köszönhetően. Naómi még csak a nyugalmat keresi, de mi már ebben az ajándékban az üdvösséget fedezhetjük fel. A Zsidókhöz írt levét ezért sürgeti az olvasóit: igyekezzetek ebbe a nyugalomba bemenni. Egyedül Istennél van üdvösségszerző nyugalom. Minden más nyugalomszerzés csak önámítás, bajhalmazás vagy Isten-kerülés. Minden olyan lépésünk, amelynek mértéke Teremtőnk akarata, a végső üdvösség felé vezet, olyan állomások érintésével, amelyek már itt is értékelhető nyugalmi állapotokat hoznak. Ez a nyugalom kereshető a családi hajlékban, a házastársak hűségében. Ezt a nyugalmat lehet félteni, de lehet visszaszerezni, amennyiben elveszne, vagy csak fogyóban lenne. Ezért lehetünk egymásnak nyugalomszerző társai, akik hol felajánljuk, hol elfogadjuk a kölcsönösen érintkező ösvényeinken a testvéri szeretet felülről való erőit. Ruth egészen biztosan erre az ösvényre érez rá, amikor nem engedi magát visszafordítani Naómi mellől. Nem tudja, hogy a jövő mit tartogat számára, de sejti, hogy az a kéz, amely megtalálta Naómit nemcsak fájdalmat oszt, hanem vigasztalást és boldog holnapot. Ugye milyen távolinak látjuk mi most az örömet osztó kezet, amely most nagyon nagyot ütött, amikor engedte az autóbaleset tragédiáját rátok támadni. Ennek ellenére itt és most kell nekünk világosan megértenünk, hogy az, ami nekünk elhordozhatatlanul fáj, az csupán állomás a nyugalomszerzés útján, de akik elmentek, azoknak megérkezés a nyughatatlan világból az általunk még nem ismert, de hit által elnyerhető örök békekességbe.

Elhunyt testvéreink harmincévesen a házasság kötelékében alighogy elkezdtek gyakorolni a Ruth fogadalmát. Ahova te mész, ahol te megszállsz, ahol meghalsz, oda megyek, ott leszek és ott halok meg. Ha a képzelőerőnkre hagyatkoznánk, akkor különböző szebbnél-szebb, vagy óvatosabbnál óvatosabb történetekre emlékezhetnénk vagy mondhatnánk el egymásnak. Valamennyi elérékenyítene, valamennyi további kérdéseket szülne. Vajon miért nem nevelhették fel gyermeküket, akinek életéért még mindig aggodalmaskodnunk kell, vajon miért nem teljesülhettek azok az álmok, amelyeket nem is ismerhettünk meg. A találgató kérdések közül Isten kiragad bennünket. Nem az a lényeges, hogy a következő kilométeren mi történt volna, sem az, hogy hol lett volna a következő éjszaka menedéke, vagy a halál éppen merre ügködik, hanem az, hogy „Te” ott voltál. Ebben a jelenlétben nagyon fontosak voltak ti, kedves gyászolók. Szülők, testvérek, nagyszülők, keresztszülők, rokonok, barátok és ismerősök. A ti értük mondott imádságotok sok ezer mérföld távolából is lényegesek voltak eddigi útjukon, és most utánuk egymás között, egymás gyászában való részvételben is az. Te ott leszel továbbra is, mint áldozatos édesanya, imádkozó édesapa, segítőkész testvér, rokon és jó barát. Fontos volt az elköltözött fiatal házasoknak az egymás jelenléte mind e ideig az összefonódó útkeresésben. A kettőnek összefonódása az egy testben és lélekben, a közös sorsban. Nekünk döbbenetes, hogy együtt mentek el, meg is okolhatjuk ezt a távozást, de mégis bennünk marad annak félelmes kérdése, hogy nekik miért kellett ketten együtt és egyszerre elmenniük a titokzatos jövő földieket elhagyó pályáin, amelyek számunkra egyelőre nehezen sejthető állomásokat érintenek. Első fokon mégis az a leglényegesebb, hogy Isten, életnek és halálnak feltétlen Ura, mint a legközvetlenebb, soha nem volt távol. Ha senki sem volt megszólítható, valamilyen oknál fogva, Ő, mint a legközelebbi „Te” mindig, éppen a baleset pillanatában is, jelen volt.

Kedves gyászoló testvéreim! Ma a fájdalom páratlanul nehéz órájában a vigasztalást ugyanebben a sorrendben kell keresnünk és megtalálnunk. Ki az, akire számíthatunk? Ott vannak a gyülekezet tagjai, barátok, rokonok, akik értünk imádkoznak. Ott vagytok egymás mellett kipróbált közösségekben. Azonban mindenekfelett ott van Isten, az Ő egyszerű Fia, Jézus Krisztus! Aki meghalt és feltámadt értünk, hogy minket a legnagyobb félelmünkben és fájdalmunkban is átöleljen irgalmas karjaival.

Ruth örömmel vallja Naómi népét és Istenét, én népemnek és én Istenemnek, mert megtapasztalja, hogy ebben a nemzetben el lehet hordozni mindenekfelett való próbatételeket, és ezzel az Istennel érdemes minden gondterhet megosztani, mert Ő együtt hordozza az övéivel azokat.

Legnagyobb gyászunkat és fájdalmunkat, mint az Ő népének tagjai, mint Fiának megváltottjai hordozhatjuk el. Tegyük ezt ma is gyermeki hűséggel. Tegyük ezt azzal a hittel, hogy odaérkeztek ők is, és odaérkezünk mi is, ahova Te, Krisztus már megérkeztél, azaz Atyánk jobbára, ahonnan szüntelenül közbenjársz értünk, hogy halálunkban se maradjunk távol Tőled. Ámen.

(Elhangzott Börvelyen 2006. augusztus 6-án. Autóbalesetben elhunyt Burnar Ronoald és Pályi Kiss Emese, éltek harminc évet. Pályi Kiss Zsigmond lelképásztor családjával leányukat és vejüket gyászolják. E prédikáció közlésével mi is őszinte együttérzésünket fejezzük ki a gyászoló családnak. A Szerk.)

Igehirdetés lelkeszi értekezleten

Varga Károly

Költő

Nekem mit kell helyére tennem?!

Alapige: 2Kronika 5,6-7

Bibliaviasás: 5Mózes 10,1-12

Hogy alapigénk mához szóló üzenetét megérthessük, egy Krisztus előtti körülbelül másfélezer éves időutazást kell tennünk.

A törvényadás, illetve az aranyborjú összetörése idején Mózes, Isten rendelése szerint, elkészített egy ládát (2Móz 25,10-22), mely a „szövetség ládája”, „bizonyág ládája”, „frigyláda”, Isten ládája néven lesz legszentebb kultusztárgya a választott népnek. Isten állandó jelenlétét volt hivatott jelképezni, ezért hordozták magukkal a pusztai vándorlás idején is. A Zsidókhoz írott levél 9. fejezete leírja, hogy benne volt a manás aranykorsó, Áron kivirágzott vesszeje, és a szövetség táblái. (4.) Hányatott sors után, úgy kilenc és fél évszázaddal Krisztus előtt, Salamon dicsőséges templomában az „ő helyére” kerül. Ebben, az alapigénk által rögzített mozzanatban található a történet örök időszerűsége. Ugyanis vannak értékek, hagyományok, jelképek az egyén, a közösség, a nemzet, vagy akár a világ életében, melyeknek ma is helyükre kell kerülniük.

E vonatkozásban, a teljesség igénye nélkül, néhány példát szeretnék az ige fényében felsorakoztatni.

Mindenekelőtt életünkben, s a világ életében, Krisztusnak, s az általa fémjelzett értékrendnek kell helyére kerülnie!

Hát nincs a helyén? – kérdezhetik sokan. Sajnos nincs! Mert, amíg arról vitatkoznak az illetékesek, hogy az Európai alkotmányba bele kerüljön-e a zsidó-keresztény gyökerekre való utalás, addig Jézus és értékrendje nincs a helyén sem a fejekben, s még kevésbé a szívekben.

A magát ezer év óta kereszténynek valló népünk körében sincs helyén Krisztus? – kérdezhetnénk tovább. A válasz bármennyire elszomorító, de ugyanaz. Mert, amíg az apostol Jézus szeretetétől szorongattatva vallja: „nekem az élet Krisztus” (Fil 1,21), addig nemzetünk igencsak előljár az abortusz, öngyilkosság, alkoholizmus tekintetében. Hol van itt az „élet” tisztelete?!

Amíg a hazugságot igazságnak mondják, nincs helyén az isteni értékrend, mert már Mózes által megmondott: „a hazug beszédétől távol tartsd magad”. (2Móz 23,7)

„Tisztességes minden tekintetben a házasság” – olvassuk a Zsidókhoz írt levél 13. részének 4. versében. S ezzel szemben mit tapasztalunk? – a családi élet rohamos leértékelődését. Minek az Isten és emberek előtt törvényesen megkötött házassági szövetség? Az élettársi viszony kevesebb felelősséggel jár! Gyerek sem kell, elég ha van egy kutya, macska a ház körül, vagy éppenséggel a házban.

Nincsenek helyén a dolgok, kedves Testvéreim!

Amíg intézményesítik a lopást – lásd magánosítás –, nincs helyén a krisztusi értékrend, mert Ő arra figyelmeztetett: „aki oroz vala, többé ne orozzon”. (Ef 4,28)

Sajnos folytathatjuk a felsorolást.

Anyanyelvünk tiszteletének, megbecsülésének, ápolásának is helyére kell kerülnie. Árad a szenny, a trágárság, az igénytelenség nyelvünkben. Nem véletlenül! A média, mely uralja életünket – tisztelet a kivételnek –, naponta zúdítja reánk az útszéli stílust.

A magyar miniszterelnök, a hajdani minősítés szerint a „kocsisok” szintjén intézi beszédét hasonszerű párttársaihoz. Szent István országát nyomdafestéket nem tűrő jelzővel illeti. Hol vagyunk már az Efézusi levél szellemiségétől: „Semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne származzék, hanem csak amely hasznos a szükséges építésre, hogy áldásos legyen a hallgatóknak” (Ef 4,29). Vagy akár Reményik Sándor intelméből: „Úgy beszéljen ma ki-ki magyarul, / Mintha imádkozna, / Mintha aranyat, tömjént, myrrhát hozna!”

Nem különben helyére kell kerülnie önbecsülésünknek, mind keresztyéni, mind nemzeti mivoltunkban.

Előbbihez, ha már Krisztus helyére került szívünkben, az Ige ad jogosítványt: „Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok...” (Pt 2,9)

Utóbbi esetben merjük elismerni a Zrínyitől származó és Széchenyi által népszerűsített igazságot: „egy népnél sem vagyunk alábbvalók”, bármennyire szeretnének rávenni manapság, hogy „tanuljunk meg kicsik lenni”

Kedves Testvéreim!

Mai lelkészértekezletünk tematikájának jegyében, s az eddig elmondottak szellemében bátran kijelenthetem: Wass Albert személyiségének és életművének is az őt megillető helyre kell kerülnie.

A népét, s szűkebb pátriáját – Erdélyt – határtalanul szerető író méltatlanul elhallgatták, mellőzték. Aki 83 éves korában, 45 évet kényszerűségből szülőföldjétől távol eltöltve, így tud vallomást tenni: „Amikor én kimondom ezt a szót, hogy Erdély, ebben benne van minden: a szívem, a lelkem, az agysejtem molekulái, mindaz, ami voltam, vagyok és leszek, tulipános bölcsőmtől a kopjafáig... Minden írással, minden beszéddel, mindig és mindenütt Erdélyért harcoltam. Azért az Erdélyért, melyről tudom, hogy már nem lehet az enyém soha, de még lehet azoké, akik ott maradtak, szenvedtek és hűséggel kitartottak minden gyötrés, megpróbáltatás ellenére is. Minden maradék erőmmel és igyekezettel azért küzdök még ma is, hogy Erdély újra az legyen, ami volt: három szabad nép hazája, az Isten és ember előtti egyenlőség, a tisztesség és az emberszeretet földje” – annak helyére kell kerülnie az agyakban, szívekben, könyvespolcokon.

Kedves testvéreim!

Végül, de nem utolsó sorban tegyük személyreszabottá ezt a mai ígét úgy, hogy önvizsgálatot tartva felmérjük: mit kell nekem a saját életemben mint értéket helyére tennem?

Kezdjük Krisztussal való viszonyunkkal, hogy elmondhassuk az apostollal együtt:

Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus...” (Gal 2,20), s akkor minden egyéb a helyére kerül! Ámen.

(Elhangzott a Nagybányai Református Egyházmegye 2006. IV. negyedévi lelkészértekezletén, melynek keretében Takaró Mihály irodalomtörténész Wass Albertről tartott előadást.)

Tanulmány a restaurálásról

A Farkas utcai református templom szószékkoronájáról és annak restaurálásáról

2003 nyarán hozzákezdhattünk a szószékkorona restaurálásához. Lebontását, műhelybe szállítását követően lehetőség adódott alaposabb vizsgálatra, melynek során néhány újabb információ került napvilágra a műalkotásról.

A szószékegyüttes *művészettörténeti kutatásával* többek között Balogh Jolán, Herepei János, Kelemen Lajos és Entz Géza is foglalkozott. Legutóbb Kovács András összegezte a kutatásokat, helyesbítve, illetve kiegészítve újabb adatokkal. A szószékkosár kőfaragói munkáit Rákóczi György megbízásából Elias Nicolai szebeni kőfaragó, a kor talán legkeresettebb és legtöbbet foglalkoztatott szobrása végezte, illetve munkavezette 1646-ban. Fővállalkozóként kötött szerződést Régeni Jánossal, korábbi nevén Hannes Lew Rehnerrel, aki a faragott alabástrom betéteket készítette. Darabonként 7 forintért vállalta a betétek faragását az alabástrom anyagköltségével együtt. A szószékkorona elkészítését Sztaniszlajszki lengyel asztalosra bízta a fejedelem. A Sárospatakon tartózkodó lengyel faragó 1647-ben maga szállította a ciprusfából készült szószékkoronát Kolozsvárra. A szószékkorona színezését feltehetően a kolozsvári képfőcéh mesterei végezték, munkájukat a fejedelem bőségesen honorálta. 80 forintot fizettek nekik, amely egy kisebb városi ház árával ért fel.

A szószékkorona megbontásával fény derült néhány érdekességre. *Szerkezetét* tekintve a szószékkorona két jól elkülöníthető részből tevődik össze. Egy nyújtott hatszög alakú koronából és egy, egyik oldalán ívesen kimetszett négyszög alapú összekötő elemből, amely kapcsolatot teremt a szószékkorona és a féloszlop között. Ez a két szerkezeti egység anyagban, készítése technikában és díszítésben egyértelműen elkülönül. Míg a nyújtott hatszög alakú korona ciprusfából készült, addig az összekötő rész fenyő- és hársfából. A faragványok, sorminták, fonal- és gyöngysorok méretben és kiképzésben eltérnek. A szószékkorona gyöngysorai kisebb méretűek. A hangvető rész finom keretbetét-szerkezettel készült, míg az összekötő rész sima fenyődeszkából. Ugyanakkor minőségben aligha van különbség a két elem között. Érdekes eset az *alapanyag*nak használt ciprusfa alkalmazása. A nyitvatermők (fenyőfélék) közé tartozó ciprusfélék (Cypressaceae) családjába mintegy húsz nemzetség és több mint száz faj sorolható. Ezen örökzöld fákat inkább díszfaként ismerjük, és a mediterrán, melegebb égöv alatti területekre jellemzőbb, noha adataink bizonyítják, hogy a 17–18. században erdélyi kastélyok, udvarházak kertjeiben is előfordult díszfaként. Fája a szokásos fenyőféléknél sokkal keményebb, sötétebb, vöröses-barnás színe a cseresznye-, illetve szilvafához közelít, lassú növekedéséből adódó gyűrűhálója a tiszafa textúrájához hasonlít. Tömött szerkezete miatt szépen csiszolható, faragható, és jól megmunkálható. Az akár 2000 évig is élő fák gyantája sok illóolajat tartalmaz, mely a fa feldolgozása után kellemes illatot áraszt. De talán még fontosabb a rovar- és gombafertőzésnek ellenálló tulajdonsága, mely hasonlóan a különleges gyantatartalomnak köszönhető. Adataink bő szerével igazolják, hogy a 17. században, illetve a 18. század első negyedében gyakran használták alapanyagként almáriumok, ládák, faragványok és különböző, míves asztalosmunkák esetén. Mindezek mellett azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a biblikus fa sok mindent jelképez: Isten országát, az erőt és a szépséget szimbolizálja. A salamoni templomban a király a nagyobbik termet ciprusfával fedette be. Egyes vélemények sze-

rint Noé bárkája ciprusfából készült, amely fa valójában az egyik legfontosabb alapanyag a hajóépítésben, ezért az életet jelentő fának tekintik. Bizonyára tartósságának, hosszú életének és a kártevőkkel szembeni ellenállóképességének köszönhető a jelképekkel való felruházását. Gyantáját, faanyagát több betegség orvoslására, illóolaját balzsamozásra használták.

Festését, színezését tekintve a most látható színes felület a mintegy száz évvel ezelőtti felújítás eredménye. 1899-ben ugyanis Albert József kolozsvári mázoló-mester a felület jelentős részét újrafestette és megújította. Követni próbálta ugyan a korábbi színezést, egy lényeges vonatkozás viszont elkerülte figyelmét. A szószékkorona korábbi, 1647-es, kópírók által készített festése visszafogottabb, finomabb volt. Nem az egész felületet festették, mint a későbbi felújításnál, hanem csak bizonyos plasztikai elemeket fémszíneztek, míg a felület jelentős részét csak kezelték és a fa természetes színében hagyták. Talán ez a magyarázata a drága, de igen szép felületet adó ciprusfa alkalmazásának. A megoldás nem idegen a kortól. Elegendő arra gondolnunk, hogy hasonló céllal készítettek ébenfából relikviákat, dísz tárgyakat és bútorokat, hogy az ébenfát feketére színezett körtefával próbálták imitálni az oltárokon és bútorokon, és csak a rátét-faragványokat, díszléceket fémszíneztek arannyal, ezüsttel. Hasonlóan jártak el a szószékkorona esetében is, ahol a színezésben finoman váltakozik az arany- és az ezüstlap, míg az utóbbit lazúrral vonták be, zöldes-sárgás, illetve vöröses árnyalatokat nyerve.

Szokatlan megoldást alkalmaztak a fémszínezés felhordásánál is. Míg a szokásos *készítéstechnikai* eljárás szerint a vékonyra vert arany- és ezüstlapokat egy jól előkészített, enyves-krétás alapozásra felhordott vöröses boluszos felületre szokták alkalmazni, a szószékkoronán a jól előkészített fafelületre közvetlenül ragasztották fel a nemesfém lapokat, hihetőleg enyves kötőanyaggal. Mindezeket a technikai részleteket a kultúrtörténeti információkon túl azért tartottam fontosnak részletezni, hogy érthetőbb legyen a szószékkorona jelenlegi állapotának bemutatása, illetve károsodásának ismertetése.

A szószékkorona azon része, pontosabban a négyzetes összekötő, amely fenyőfa-szerkezettel és hársfaragványokkal készült, súlyosan rovarkárosodott, illetve aktívan rovarfertőződött. Ennek következtében szerkezete meggyengült, plasztikai díszítése a károsodott faanyag miatt töredezett és hiányos. De talán a legsúlyosabb károsodás a festett felületen észlelhető: az 1899-ben történt átfestés – ami már a szokásos módon egy vastagabb enyves-krétás alapozást alkalmazott – elvált a hordozótól, és pikkelyesen pereg, sok helyen magával rántja az eredeti fémszínezést, és csupasz fát hagy maga után.

A kőből, illetve alabástromból faragott szószékkosarat is ugyanaz az Albert József festette át 1399-ben. Furcsa módon a szószékkosár belső, eldugottabb részén viszont egy „KK 1899” szignó látható. Az átfestéssel egy időben vagy a későbbiekben a felhordott lakkreteg megsötétedett, sárgás-barnás színt öltve. Ennek következtében az 1899-es színvilág is megváltozott, egy melegebb, sárgás-barnás tónust nyerve. A kék felületek majd mindenütt zölddé, a fehéres tónusok sárgás-barnává változtak.

Összefoglalva a hosszú magyarázkodást, véleményem szerint 1647-ben a lengyel mester leszállította a nyújtott, hatszög alakú székkoronát Kolozsvárra. A helyszínen derült ki, hogy a már elkészített, a faltól messze kiugró szószékkosár fölé nem lehet a szószékkoronát a szokásos módon rögzíteni, csak úgy, hogy ha egy összekötő elemmel kiegészül. Hogy ugyanaz a mester készítette, vagy mások bevonásával készült az új elem, arra még túl korai válaszolni. Annyi bizonyos, hogy mire sor került a kópírók munkájára, már kész volt az új elem is. Talán ezt bizonyítja az a tény is, hogy a korona felső, embermaszkos, madaras, áttört díszítéseiből eredetileg minden oldalra, vagyis hat darabot készített a mester. Viszont mikor elkészült az összekötő rész és a vaspántos

függesztés, fölöslegessé vált a belső elem, amely sokáig, az 1900-as évek elejéig a templomban kallódott.

A *restaurálás* a szöszékkorona lebontásával és műhelybe szállításával kezdődött. Ezután végeztük el a rovarfertőzést megszüntető kezelést. Jelenleg a szükséges vizsgálatok elvégzése folyik, amelyet a restaurátortervezet kidolgozása követ. Ezzel párhuzamosan folyik a festékréteg és a károsodott faanyag konzerválása.

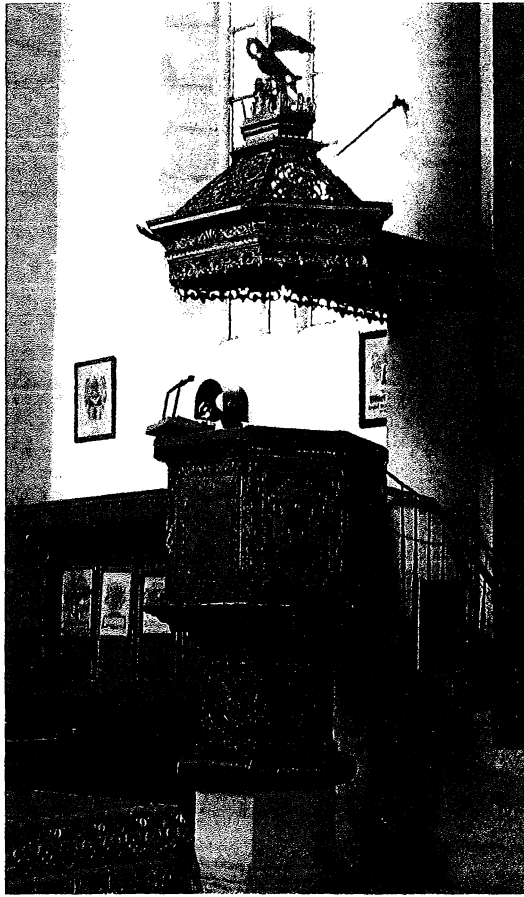
Mihály Ferenc

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

A Farkas utcai református templom szószéke
restaurálás előtt